

NEA PARALIAS

EEN UITGAVE VAN VWZ ELEFThERIA PARALIAS

Negentiende jaargang
Nummer 75
Juli 2024

ELEFThERIA PARALIAS

BELGISCH-GRIEKSE VERENIGING VZW

ΝΕΑ PARALIAS

Negentiende jaargang - Nummer 75 - Juli 2024

Lees in dit nummer ondermeer :

3	Voorwoord	De voorbeschouwingen van André, onze voorzitter
4	Agenda	Overzicht en details van activiteiten waarop onze leden zijn uitgenodigd
7	Taallessen	Voor beginners en gevorderden
7	Terugblik	Nabeschuiving van twee recente activiteiten
8	Griekse weken	Grieks Festival in Gent was een gratis stadsfestival vol cultureel vuurwerk
9	Familiale zaak	Een inspirerende film over de kracht van familie en muziek
10	Muziekrubriek	Smakelijke liedjes deel 3
11	Culinaire	Einde "Griekse stijl", lookadem bestrijden, weetjes over look
13	Inspirerende verzen	Twee veelzeggende uitspraken van Kostas Palamas
13	Bijzondere Grieken	Griekse burgemeester van Genève en dierenvriend Takis Proestakis
15	Ontdekkingsreizigers	Strateeg Alexander en ontdekkingsreiziger Pytheas van Massalia
16	Taalweetjes	Bijna vergeten Katharevousa en de Griekse en Cypriotische dialecten
17	Groot-Brittannië	Het beroemde hotel in Athene
19	Nieuwsjes en wistjedatjes	Een greep uit het nieuws op de Griekse tv en in de Griekse kranten ook een aantal wetenswaardigheden over Griekenland en meer
24	Op Griekse televisie	De Grieken in België
25	Onder de sterren	Openluchtbioscopen zijn te vinden in vele grote en kleine Griekse steden, ze maken deel uit van de Griekse cultuur die je moet ervaren
27	Politie	In het oude Griekenland werden slaven in openbaar bezit door magistraten als politiemacht gebruikt
28	Links	Een kleine selectie video-links in verband met Griekenland

Frontcover en backcover: Chios, 2013 © Johan Van Iseghem

Nea Paralias is het teamwerk van: Johan Van Iseghem, Lieve Wintein, Patrick Vandamme en André Delrue

In deze uitgave is er een bijdragen van Jan Lejeune - Vertalingen: Jan Lejeune en Johan Van Iseghem

De informatie in deze publicatie kan onjuistheden of tikfouten bevatten. De houder en / of auteurs van de teksten zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen. Eleftheria Paralias vzw kan in geen geval verantwoordelijk gesteld worden voor schade in de brede zin, voortvloeiend uit het gebruik van de informatie in deze publicatie en op de website. Deze publicatie bevat links naar sites die beheerd worden door derden; deze links worden uitsluitend als illustratie en voor uw gemak aangeboden. Eleftheria Paralias vzw, houder van deze publicatie, oefent geen enkele controle uit over de sites van derden en aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid met betrekking tot de inhoud ervan; Eleftheria Paralias vzw is evenmin verantwoordelijk voor de goede werking van de links. De opname van links naar deze sites houdt geen enkele goedkeuring in van de inhoud van deze websites en impliceert geen enkele samenwerking met de uitbaters van deze websites.

Teksten uit deze publicatie mogen enkel mits akkoord van Eleftheria Paralias vzw overgenomen worden en enkel voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden. Voor vragen of inlichtingen over deze algemene gebruiksvoorwaarden en bepalingen, dient de gebruiker contact op te nemen met Eleftheria Paralias vzw per mail aan redactie@eleftheriaparalias.com

ELEFThERIA PARALIAS vzw

A.J. Witteryckstraat 14, 8310 Assebroek

ondernemingsnummer 0460.445.439 - RPR Brugge

telefoon 050 35 65 05 - e-mail: bestuur@eleftheriaparalias.com

Voorwoord

Beste Griekenlandliefhebbers,

Dit keer zit ik voor mijn pc om het julinumnummer van Nea Paralias in te leiden, terwijl Nicole de valiezen aan het vullen is.

En... waar gaat de reis naar toe? Naar Griekenland? Neen, dat is voor september, dan gaan we met Eleftheria Paralias naar Athene en Attica. We gaan naar Zuid-Tirol waar naast Italiaans ook nog Duits gesproken wordt. Vanaf de middeleeuwen behoorde Tirol tot het Habsburgse Rijk, waar ook Vlaanderen deel van uitmaakte, wat voortvloeide uit het huwelijk van Maria van Bourgondië en Maximiliaan van Oostenrijk. Na de Eerste Wereldoorlog kreeg België de Oostkantons toegewezen als vergoeding voor de oorlogsschade. Zo ook behoort Zuid-Tirol sinds 1919 tot het Italiaanse Rijk.

Nicole en ik houden van de natuur. De streek kenmerkt zich vooral door de Dolomieten, een gebied met rotspieken die boven het groen uitsteken. Je vindt ze in alle formaten. Daardoor is deze streek zo enig in Europa.

Alvorens op reis te vertrekken, wil ik kort terugblikken op een geslaagd voorjaar. In maart was een grote groep van onze vereniging getuige van het schitterende concert van het Theodorakis-Ensemble onder leiding van Xavier Roels, lid van onze vereniging.

Zij die mee waren op onze daguitstap naar Turnhout waren zeer tevreden. Eerst werd een bezoek gebracht aan het Nationaal Museum van de Speelkaart. Daarna gingen we eten in het Griekse restaurant Agora. Iedereen genoot van het lekker eten. In de namiddag mocht ik iedereen rondleiden in de stad. De stadskern is niet zo groot maar wel interessant. Dit is ook zo'n stad waar we zoveel voorbijreden op weg naar...

Een bezoek aan de Oude Kaasmakerij in Passendale werd gesmaakt, vooral de kazen met bijhorende biertjes. Samen tafelen met onze leden, daar maken we altijd tijd voor. Dit keer schoven we onze voetjes onder tafel in het restaurant El Greco in Roeselare. Iedereen kon zich vrij bedienen van de lekkere koude en warme schotels die op tafel werden gezet.

Wij maken ons op voor het ledenfeest van zondag 25 augustus. Het Sparrenhof is gereserveerd, de barbecue is besteld en Y Ellines kijkt al uit om ons ledenfeest op te vrolijken. Moet ik nog zeggen dat de dansers aan hun trekken zullen komen? Gezien de grote opkomst van vorig jaar, raden wij aan zo snel mogelijk in te schrijven en te betalen. We moeten het aantal inschrijvingen beperken tot 80 personen.

In het najaar plannen we nog twee muzikale voordrachten van Gaby en Jan. Noteer alvast ook al de datum van onze nieuwjaarsreceptie: zondagmiddag 19 januari 2025. We wijken af van onze klassieke receptie en voorzien een koud buffet. Na de maaltijd zal er plaats genoeg zijn om te dansen in onze nieuwe vaste stek, het Wijkcentrum Xaverianen in Sint-Michiels - Brugge (vanaf 2025). Voor de muziek rekenen we op Karine en Jan. We maken er met z'n allen een gezellig nieuwjaarsfeest van!

Maar laat ons nu vooral op het terras genieten van de zon, als we die te zien krijgen, en een ouzo bij het lezen van Nea Paralias.

André Delrue,
Voorzitter

Facebookgroep Parea Paralias voor leden van Eleftheria Paralias vzw

Weet je dat je als lid kan deelnemen aan deze Facebookgroep? Het is de bedoeling dat de leden informatie uitwisselen over ons geliefkoosde land. Hier kan je vlot Griekse weetjes, nieuwsberichten, reisverslagen, boeken, muziek, foto's, grapjes, recepten.... delen. Hoe interessant deze groep is hangt natuurlijk af van de inbreng van de groepsleden. Het is niet de bedoeling dat het de inhoud van Nea Paralias vervangt, maar we zien het als een aanvulling op het tijdschrift.

Voor vragen over de Facebookgroep, zend een e-mail aan fb@eleftheriaparalias.com

Belangrijke opmerking

Om onze activiteiten vlot te kunnen voorbereiden, vragen wij u rekening te houden met de uiterste inschrijvings- en betalingsdatum (in het rood vermeld). Na deze datum neemt het bestuur geen inschrijvingen meer aan. Uw inschrijving is pas definitief nadat u per e-mail een bevestiging van inschrijving ontvangen hebt en nadat wij uw betaling van het deelnamebedrag ontvangen hebben. We raden aan, bij telefonische inschrijving, geen berichten in te spreken op de voicemail omdat deze berichten soms verloren gaan.

Gestorte bedragen worden niet terugbetaald omdat wij dan reeds kosten hebben gemaakt of praktische schikkingen (zoals bijvoorbeeld reservaties) getroffen hebben.

Iedere activiteit wordt eveneens per e-mail aangekondigd op de laatste dag van de maand voorafgaand aan de activiteit.

Noteer alvast volgende activiteiten in uw agenda:

datum - uur - locatie	activiteit	info
zondag 25.08.2024 12.00 uur Sparrenhof Assebroek	Ledenfeest uiterste inschrijvings- en betalingsdatum: 15 augustus	zie bladzijde 5
16 tot 27 september 2024	Groepsreis naar Athene en Attica onder leiding van Gaby Simoens	VOLZET
zondag 20.10.2024 14.00 uur CM Sint-Michiels	Kafeneio Thema: voordracht van Gaby Simoens over de geschiedenis van de rebeticamuziek (deel 2) uiterste inschrijvings- en betalingsdatum: 10 oktober	info volgt
zondag 17.11.2024 14.00 uur CM Sint-Michiels	Kafeneio Thema: voordracht van Jan Lejeune waarop Yannis Markopoulos in de kijker gezet wordt. uiterste inschrijvings- en betalingsdatum: 7 november	info volgt
zondag 19 januari 2025 12.30 uur Wijkcentrum Xaverianen Sint-Michiels	Nieuwjaarsreceptie met koud buffet (onder voorbehoud)	info volgt

RESTAURANT
EL GRECO
bij Yannis

De echte Griekse keuken met alle specialiteiten

Ma / dagschotel	12u00 - 14u30	18u00 - 24u00
Di	gesloten	
Wo / dagschotel	12u00 - 14u30	18u00 - 24u00
Do / dagschotel	12u00 - 14u30	18u00 - 24u00
Vr / dagschotel	12u00 - 14u30	18u00 - 24u00
Za		18u00 - 24u00
Zo en feestdagen	12u00 - 14u30	18u00 - 24u00

Brugsesteenweg 14 - 8800 Roeselare
Tel. & Fax: 051 22 01 67 - GSM 0484 13 49 62
www.resto-el-greco.be

El Greco Roeselare / www.tripadvisor.nl

Grote keuze meeneemgerechten

Parking beschikbaar: "Hugo-Verriestraat 100"

LEDENFEEST

zondag 25 augustus 2024 om 12.00 uur
Ontmoetingscentrum Sparrenhof, Keurlingenweg 2, Assebroek

Vanaf 12.00 uur wordt een aperitiefje gratis aangeboden
door Eleftheria Paralias.

Ook dit jaar kiezen we voor een barbecue met vlees en vis:
- chateaubriand (mals runderbiefstuk), gemarineerde kipfilet,
chipolata, zalmfilet in papillot met fijne groentjes, scampispiesje
- warme sausjes: bearnaisesaus en Provençaalse saus
- uitgebreid koud groentebuffet en koude sausjes
- koffie

Voor de muziek zorgt Y Ellines.

Moet ik nog zeggen dat er weer veel ambiance zal zijn?
Vergeet dus niet om tijdig in te schrijven voor dit zomers festijn.

Deelnameprijs per persoon: 30 euro voor leden - 40 euro voor niet-leden

Inschrijven: - telefonisch 050 35 65 05 (André en Nicole)
- of via e-mail bestuur@eleftheriaparalias.com

Bedrag vooraf storten op rekeningnummer BE67 0014 7876 4087
op naam van Eleftheria Paralias vzw
met vermelding ledenfeest / je naam / aantal personen

Uiterste inschrijvings- en betalingsdatum: 15 augustus 2024

Praktische informatie

- Wanneer: zondag 25 augustus 2024 om 12.00 uur.
- Locatie: Ontmoetingscentrum Sparrenhof, Keurlingenweg 2, Assebroek. Het Sparrenhof ligt vlak naast het Gemeenschapscentrum Daverlo - Bibliotheek Daverlo - Sporthal Daverlo, waar er een ruime gratis parking is.
- Het Sparrenhof is vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. De bushalte Daverlo bevindt zich op de grote parking vlakbij de ingang van het Sparrenhof:
 - vanaf halte Brugge station: busperron B1 - buslijn 6 Daverlo – afstaphalte Daverlo. Bus rijdt om de 20 minuten. Dienstregeling buslijn 6 Daverlo: zie website van De Lijn <https://www.delijn.be/nl/routeplanner>
 - vanaf halte Daverlo naar Brugge station: buslijn 6 Koolkerke. Bus rijdt om de 20 minuten. Dienstregeling buslijn 6 Koolkerke: zie website van De Lijn <https://www.delijn.be/nl/routeplanner>
- Kom je met eigen vervoer en gebruik je Google Maps als navigatiesysteem, klik dan op deze link om de route over te brengen naar uw toestel: <https://goo.gl/maps/fgRNxkGxziqG6Xxi7>
- Bij problemen: bel naar André Delrue, gsm 0486 02 56 53

OPGELET

**Om het ledenfeest vlot en comfortabel te kunnen organiseren is
het aantal inschrijvingen beperkt tot 80 personen.
Gezien het grote succes van vorig jaar, raden we aan
snel in te schrijven en te betalen.
De datum van betaling is beslissend.**

Activiteiten door derden

Onderstaande activiteiten worden niet georganiseerd door Eleftheria Paralias vzw.
Voor inschrijving en info contacteer het vermelde e-mailadres of telefoonnummer.

De El Greco Vrienden uit Roeselare organiseren activiteiten telkens in restaurant El Greco, Brugsesteenweg 14, Roeselare:

- fotoreportage: donderdag 3 oktober 2024
- nieuwjaarsbijeenkomst: zondag 26 januari 2025

Voor info: Marleen Nollet via e-mail marleen.nollet@telenet.be

Voor reservatie: Yannis van restaurant El Greco - telefoon 051 22 01 67

Restaurant El Greco, Brugsesteenweg 14, Roeselare
livemuziek met Y ELLINES, muzikaal duo met Dimitri van Ypsilon en Stratos van I Ellines
vrijdagen 18 oktober 2024, 6 december 2024, 7 maart 2025, 6 juni 2025

Voor reservatie: Yannis van restaurant El Greco - telefoon 051 22 01 67

Griekse dansen

Karine Kint organiseert Griekse dansavonden in het sportcentrum Den Strooien Hane, Albert van Caloenstraat 2 in Loppem.

Voor info contacteer Karine Kint op mobiele telefoon 0476 99 37 02 of via e-mail karine.kint@telenet.be

Concerten

Uitgebreide berichtgeving over Griekse concerten en evenementen in België en Nederland vind je op de website www.skopos.be. De website bevat ook heel veel informatie over Griekse artiesten, componisten, muzikanten, platenfirma's, muziekinstrumenten alsook geschiedkundige informatie.

Op de pagina www.skopos.be/GrMuziek/Nieuws/Mail_Service/index.html kan je inschrijven voor de gratis nieuwsbrief.

De volledige agenda vind je terug op www.skopos.be/GrMuziek/Agenda/index.html

TIP: Als je interesse hebt voor een bepaald concert, neem dan best eerst contact op met het bestuur van Eleftheria Paralias om na te gaan als dit concert door ons wordt aangeboden tegen een verminderde prijs.

In het hartje van Brugge vindt u het typisch Grieks restaurant El Greco!
Ons restaurant is één van de oudste Griekse familierestaurants in België (sinds 1980).

De menukaart biedt uiteraard de klassieke Griekse keuken, maar er is ook ruimte voor vernieuwing met steeds nieuwe seizoensuggesties.

Vlees-, vis-, en vegetarische gerechten komen in overvloed aan bod!

Onze traiteurdienst zorgt ervoor dat u onze gerechten ook thuis kunt verorberen tijdens uw privé of zakelijke feesten (communies, verjaardagen, jubileums, enz.).

Geregeld organiseren we ook livemuziek en dansavonden.

De data ervan vindt u terug op onze website en op <https://www.facebook.com/elgrecobrugge> !

Leden van Eleftheria Paralias vzw krijgen 10% korting bij vertoon van de lidkaart en mits contante betaling!

El Greco is open iedere dag vanaf 17u30 tot 24u00
Zondagmiddag ook van 12u00 tot 14u00 - Gesloten op woensdag

Telefoon: 050 33 02 96 - Website: <http://www.el-greco.be> - E-mail: info@el-greco.be

Griekse taallessen

CURSUS 'Grieks voor op reis' in Brugge

Een reeks van 10 lessen basiskennis Grieks.
Op maandagen, eerste les op 28 oktober 2024.
In het Hof van Watervliet in Brugge, van 19.00 u. tot 21.30 u.
De data van de 9 volgende lessen worden later vastgelegd.
Minimum aantal deelnemers is 5.

KAFENEIO reeks 2024-2025 in Brugge

Zijn conversatielessen voor ieder die een goede en actieve kennis bezit van de Griekse taal.
Op dinsdagen, eerste bijeenkomst op 10 september 2024.
In een lokaal boven café De Chalet, in Sint-Andries (Brugge), van 19.00 u. tot 21.30 u.
De volgende data voor 2024 worden later vastgelegd.
Minimum aantal deelnemers is 5.

KAFENEIO 1 reeks 2024-2025 in Brugge

Zijn conversatielessen voor ieder die al een goede basiskennis bezit van de Griekse taal.
Op maandagen, eerste bijeenkomst op 9 september 2024.
In een lokaal boven café De Chalet, in Sint-Andries (Brugge), van 19.00 u. tot 21.30 u.
De volgende data voor 2024 worden later vastgelegd.
Minimum aantal deelnemers is 5.

KAFENEIO 1bis reeks 2024-2025 in Kortrijk

Zijn conversatielessen voor ieder die al een goede basiskennis bezit van de Griekse taal.
Op donderdagen, eerste bijeenkomst op 5 september 2024.
In een lokaal boven café In de Broeltorens, in Kortrijk, van 19.00 u. tot 21.30 u.
De volgende data voor 2024 worden later vastgelegd.
Minimum aantal deelnemers is 4.

Indien interesse voor deze lessen, of voor meer info, neem vlug contact op met de vereniging Eleftheria Paralias via e-mail aan grieks@eleftheriaparalias.com.

Terugblik

Daguitstap naar Turnhout – 20 april 2024

We zitten echt wel in een regenseizoen. Het regende tijdens de busreis naar Turnhout en het regende tijdens de terugreis. Tussenin was een bezoek gepland aan deze kleine stad maar met tal van bezienswaardigheden. En dat we dit zonder regendruppel konden afwerken mag onder de noemer 'mirakel' geklasseerd worden.

We vertrokken rond 8 uur in Brugge en kwamen even voor 10 uur aan op de Grote Markt, waar de Sint-Pieterskerk centraal staat. Net zoals in Brugge is er markt op zaterdagmorgen. Iedereen kreeg tijd om de kerk te bezoeken, te shoppen of een terrasje te doen maar velen zochten liever, omwille van de temperatuur, een plaatsje in een taverne op.

Om 11 uur was een geleid bezoek aan het Nationaal Museum van de Speelkaart gepland. In een twee uur durende rondleiding vertelde de gids ons heel wat wetenswaardigheden over het museum maar vooral over de geschiedenis van het kaartspel. Voor de gelegenheid werden ook

de machines in werking gesteld en het leek alsof we in een drukkerij aan de slag waren.

Na dit bezoek trokken we naar restaurant Agora waar we konden genieten van een ouzo en een heerlijke maaltijd.

In de namiddag leidde André ons rond in de stad. Hij vertelde heel wat over de geografische ligging en de historische situatie in de middeleeuwen toen Turnhout deel uitmaakte van het Hertogdom Brabant en door huwelijken en erfenissen overging in het grote Bourgondië en later in de Habsburgse Nederlanden. Hij wees op het beeld 'de drie vrouwen', Maria van Brabant, Maria van Hongarije (zuster van Keizer Karel) en Amalia van Solms (geslacht van Nassau), die elk heel veel betekend hebben voor de stad.

Het begijnhof ziet er heel anders uit dan in andere steden. Het is een langgerekt geheel en de architectuur voelt 'Hollands' aan. Wat verder hielden we even halt aan het Taxandriamuseum, één van de oudste burgerwoningen van de stad. Hier vindt de bezoeker voorwerpen uit de Kempen verzameld vanuit archeologisch en historisch standpunt.

Het omwalde kasteel vindt zijn oorsprong in de 13de eeuw. Hier resideerde Keizer Karel heel vaak en hij schonk later dit kasteel aan zijn zuster, Maria van Hongarije. In de 17de eeuw kwam het in handen van de Nassaus die het kasteel grondig restaureerden. Onder Napoleon diende dit pand als gevangenis. Begin 20ste eeuw kocht de provincie het kasteel, restaureerde het grondig en gaf het zijn oude glorie terug. Nu is het kasteel eigendom van de Staat en doet nu dienst als rechtbank van eerste aanleg.

De vroegere Heilig Hartkerk werd in 1919 overgedragen aan de Roemeens-Orthodoxe Kerk die dit heiligdom omvormde naar een orthodoxe kerk.

Tijdens onze rondleiding bleef het niet alleen droog, af en toe kregen we zelfs de zon te zien. Op de terugreis werden we weer bediend op een fikse regenbui en werd de vraag gesteld: "Hebben we geluk gehad met het weer of hebben we chance gehad"?

André Delrue

Bezoek Kaasmuseum De Oude Kaasmakerij in Passendale – 25 mei 2024

Op 25 mei brachten veertien leden een bezoek aan de Oude Kaasmakerij in Passendale.

Onder begeleiding van een onderlegde gids leerden we over de geschiedenis van de kaasmakerij en hoe tientallen jaren geleden reeds kaas gemaakt werd op artisanale wijze.

Het echtpaar Romain en Germaine Donck-Spruytte maakte reeds boter in een ander pand, maar verhuisde in 1936 naar het huidige gebouw, waar ze hun activiteiten konden uitbreiden met het maken van kaas. Hier ligt de basis van de Passendale kaas. Vanaf 1963 echter werd het

gebouw verlaten en kwam het tot verval. In 1995 werd de kaasmakerij beschermd als monument en grondig gerenoveerd. Mede door subsidies van verscheidene officiële instanties, onder meer de Europese Gemeenschap, kon het zijn glans terugkrijgen en kunnen we de oude toestellen zien waarmee de kaas gefabriceerd wordt.

Na een interessante rondleiding genoten de leden van een proeverij van een vijftal kazen met een aangepast biertje.

Het was een aangename en leerzame namiddag.

Patrick Vandamme

Bekijk foto's van onze activiteiten op Facebook op <https://www.facebook.com/Elftheriaparalias>

Griekse weken in Gent

All Greeks Festival van 1 mei tot 23 juni 2024 was een gratis stadsfestival vol cultureel vuurwerk.

at Gent werd omgetoverd tot het oude Griekenland, bleef niet onopgemerkt in de Griekse media.

Gedurende acht weken in mei en juni werd de 'rustige' Vlaamse stad Gent omgetoverd tot de bruisende culturele metropool van het oude Griekenland, met in totaal 32 Griekse tragedies die in de stad werden opgevoerd. Het idee voor het All Greeks Festival werd bedacht door de voormalige artistiek directeur van stadstheater NTGent, Milo Rau. Tijdens een wandeling in een park in Parijs zag Rau Shakespeare gespeeld worden door amateur-acteurs en besloot hij dat hij de ervaring in Gent wilde nabootsen – maar dan met Griekse tragedies.

"Het doel van het festival is niet alleen artistiek, maar ook om veel intersectorale samenwerkingen te hebben, bijvoorbeeld met zorgziekenhuizen, jongerenorganisaties en het maatschappelijk middenveld", vertelde curator Matthias Velle aan The Brussels Times, eraan toevoegend dat hij zoveel mogelijk mensen wil samenbrengen. "In het oude Athene had theater een veel belangrijkere plaats in de stad. Naar het theater gaan was een burgerlijke daad tijdens de Grote Dionysia, een groot theaterfestival in het oude Athene ter ere van de god van de tragedie, Dionysus. Dat hebben we niet meer. Maar gedurende de acht weken zullen we theater en de vragen die in deze tragedies worden gesteld in de schijnwerpers zetten." De curator wilde de

raakvlakken tussen de Griekse tragedie en het moderne leven belichten, zowel inhoudelijk als in de openbare ruimte. Elke locatie werd zorgvuldig gekozen door curator Velle. Het historische centrum was essentieel voor zijn politieke betekenis, terwijl andere wijken, zoals de Bloemekenswijk en de Watersportbaan, volgens hem behoefte hebben aan een groter cultureel aanbod. Velle wilde met het festival hier iets aan doen.

Hoogtepunten waren onder meer canonieke tragedies in het amfiteater in het Citadelpark, die bezoekers een echt voorproefje van het oude Griekenland gaven. 'Klytaimnestra' (1), een vlijmscherpe ontleding van vrouwenhaat, giftige machts-honger en ongebreidelde behoedzaamheid, werd door het Antwerpse Toneelhuis voor het eerst buiten in België opgevoerd in het Engels, Nederlands, Grieks en Portugees.

'Women in Troy, as told by our mothers', geschreven door de beroemde Portugese toneel-schrijver Tiago Rodrigues, gaat over het mythische verhaal over de belegerde stad Troje verteld vanuit het perspectief van de vrouwen en in het bijzonder vanuit die van onze moeders.

'Smeekbede!' was een manifest geïnspireerd door de tragedie van Aeschylus (2). Het benadrukt de vaak onzichtbare en ondergewaardeerde sociale positie van vrouwen, met name vrouwen met een migratieachtergrond.

(1) Klytimestra, Κλυταιμ(ν)ήστρα, is een figuur uit de Griekse mythologie. Zij is de dochter van Leda en Tyndareos, de halfzuster van Helena en de vrouw van Agamemnon. Agamemnon vertrok naar Troje en tijdens zijn afwezigheid werd Klytaimnestra verliefd op de neef van Agamemnon, Aigisthos. Bron: Wikipedia
 (2) Aeschylus, Αισχύλος, is de oudste van de drie grote klassieke Griekse tragediedichters (naast Sophokles en Euripides). Hij leefde van 525 tot 456 vóór Christus.

Een familiale aangelegenheid

Μια Οικογενειακή Υπόθεση

Een inspirerende film over de kracht van familie en muziek, geproduceerd door ERT

De Xylouris-familie is de beroemdste muzikale clan van Kreta en Griekenland. Van de beroemde zanger en lyraspeler Antonios Xylouris (Psarantonis, °1937), zijn broer de bekende legendarische Kretenzische zanger Nikos Xylouris (Psaronikos, 1936 - 1980) (1) en zijn zoon, Giorgos Xylouris (Psarogiorgis, °1965), zanger en laoutspeeler, tot hun kinderen en kleinkinderen die muziek studeren in Melbourne (Australië). Drie generaties muzikanten houden de muzikale traditie van de familie levend en geven deze door aan duizenden fans over de hele wereld.

De documentaire film 'A Family Affair' volgt de familie gedurende twee jaar doorheen professionele uitdagingen en moeilijke persoonlijke beslissingen, en ontdekt de opwindende kracht van hun muziek en de heilige banden die de familie bij elkaar houden.

De muziekdocumentaire, geproduceerd door ERT, begint met een flash naar optredens van Giorgos Xylouris en Nikos Xylouris in juni 2012 in Gent en Brussel. 2012 was een jaar van cruciale beslissingen en veranderingen voor de familie van Psarogiorgis: Giorgos toert non-stop op Kreta en over de hele wereld, zingend en luitspelend. Hij is de opvolger van een traditie die hij heeft geërfd van zijn vader Psarantonis en zijn oom, de legendarische Nikos Xylouris.

De film neemt de kijker mee naar Kreta, waar de muzikale traditie dagelijks wordt beleefd door middel van feesten, bruiloften en festivals. Giorgos zegt nooit 'nee' als hij wordt uitgenodigd om te spelen. Hij beschouwt het als zijn plicht om de muziek van zijn vaderland levend te houden. Het is zijn taak om zijn kennis van muziek en zijn passie voor Kreta over te brengen op zijn drie kinderen, Nikos, Antonis en Apollonia. Verder is de film opgenomen in Griekenland en Australië.

De regisseur Angeliki Aristomenopoulou gaat hartschotelijk op zoek naar de concepten traditie, familie en ervaringskunst aan de hand van het verhaal van gitaarbouwer Giorgos Xylouris, zoon van de beroemde lierspeler Psarantonis en neef van de

legendarische Nikos Xylouris. Na de documentaire 'Wandering Soul', een beschrijving van de muzikale reis van Yiannis Angelakas (2), blijft Angeliki Aristomenopoulou ons echte melodische en menselijke verhalen vertellen, waarbij ze Giorgos Xylouris voor haar lens brengt. De relatie van de familie Xylouris met muziek biedt veel etnografisch, artistiek en antropologisch materiaal, dat Aristomenopoulou met passie en emotie exploiteert. Met een heldere filmische blik vangt het het eenvoudige dagelijkse leven van bijzondere mensen. Net als in 'Wandering Soul', ontrafelt de film van binnenuit een levensfilosofie, gebaseerd op collectiviteit en artistieke creatie als een diepgewortelde ervaring.

Angeliki Aristomenopoulou's bekroonde documentaire werd omarmd door publiek en critici, en werd uitgebracht op dvd en als VOD (video on demand) in Griekenland en in het buitenland. De documentaire werd bekroond met de prijs voor beste documentaire van de Griekse filmacademie, met de publieksprijs op het Los Angeles Greek Film Festival en met de FIPA d'Or in Biarritz, Frankrijk. Het werd begin 2015 met succes uitgebracht in Griekse en Australische bioscopen.

De documentaire uit 2014 (88 minuten) was op zaterdag 16 juni 2024 op ERT 2 te zien maar is helaas niet op ERTflix beschikbaar, maar wel nog te koop op dvd. De dvd is uitgebracht in vier talen (Grieks, Engels, Frans en Duits) en bevat onuitgebracht materiaal en muzieknummers die niet in de film waren opgenomen. De soundtrack van de film bevat favoriete Kretenzische liedjes in originele uitvoeringen van Psarantonis, Psarogiorgis en zijn familie. Je kan de dvd online bestellen bij Studio 52, een van de grootste en bekendste muziekwinkels in Thessaloniki en Griekenland (Odos Dimitriou Gounari 46, 54621 Thessaloniki).
 Website: <https://www.studio52.gr>

Trailers op <https://youtu.be/TWUdWG6wiHc> en <https://youtu.be/dCX-Qc5jG94>

Zie ook <https://www.anemon.gr>

(1) Nikos Xylouris had als bijnaam Ψαρνίκος, Psaronikos, en werd ook aangeduid als de 'Aartsengel van Kreta', Αρχάγγελος της Κρήτης.

(2) Yiannis Angelakas, Γιάννης Αγγελάκας, is een Griekse zanger, songwriter en dichter. Hij experimenteerde met Griekse volksmuziek en heeft samengewerkt met artiesten als Thanassis Papakonstantinou en Psarantonis.

“Smakelijke liedjes” - deel 3

Tijdens de Duitse bezetting had Vassilis Tsitsanis een lied gemaakt en live opgevoerd met als titel “Βάρκα γιαλό”, “Varka Yialó”, met een melodie die geïnspireerd lijkt te zijn door kantates van Zakynthos. Het werd in 1946 op plaat uitgebracht.

Nog voor die plaat uitkwam werd op die muziek een andere tekst gezet door Grieken die in het gevangenenkamp van El Dabaa in Egypte gevangen gehouden werden. Toen de geallieerden in december 1944 wilden vermijden dat “links” in Griekenland aan de macht zou komen, werden “gevaarlijke” personen (zo’n 10.000) opgepakt en zonder vorm van proces door de Engelsen in kampen opgesloten. Tegelijk wilden ze de veelal linkse verzetsbewegingen ontwapenen, wat het

begin betekende van de Griekse Burgeroorlog. Deze actie van de Engelsen, in samenspraak met de Griekse regering van Yorgos Papandreou, staat bekend als de “Δεκεμβριανά”, “Dekemvriana”, dus “de gebeurtenissen van december (1944)”.

De nieuwe tekst van dit lied vertelt op een humoristische manier de ervaring van deze krijgsgevangenen. <https://youtu.be/WNRteQ4kS6c>

Opmerking bij de tekst: “βάρκα γιαλό” (varka yialó) en “αχ να σε χαρώ” (ach na se charó) zijn “τσακίσματα” (tsakismata), tussenwerpsels die niet rechtstreeks met het “verhaal” te maken hebben maar als een soort refrein bij alle strofes herhaald worden.

ΕΛ Ντάμπα

Θα σας πω μια ιστορία *βάρκα γιαλό*
από την αιχμαλωσία *αχ να σε χαρώ*
Κάποια μέρα του πολέμου
- δεν το πίστευα ποτέ μου -

Οι Εγγλέζοι μας κυκλώσαν
με τα tanks και μας τσακώσαν
Μας επήραν τα ρολόγια
με το ξύλο με τα λόγια

Στ’ αυτοκίνητα μας βάλαν
και την πίστη μας εβγάλαν
Στο Γουδί και στο Χασάνι
κι από κει για το λιμάνι

Μας εβάλαν στο βαπόρι
και για το Πορτ Σάϊντ πλώρη
Μας εφέραν στην Ελ Ντάμπα
και στην πλάτη μας μια στάμπα

Μας εδίναν τη βδομάδα
δυο κουτάλια μαρμελάδα
Μας εδίναν στη δεκάδα
ένα σύκο τη βδομάδα

Μας εδίναν και φυστίκια
που ‘τανε για τα κασίκια
Μας εδίναν και μια στάλα
συμπεπυκνωμένο γάλα.

Δεν ξεχνούσαν οι Εγγλέζοι
το ελληνικό τραπέζι
Και μας δίναν τακτικά
και μπιζέλια αρακά

Δεν το θέλουμε το γάλα
ούτε και τη μαρμελάδα
μόνο θέλουμε να πάμε
πίσω στη γλυκιά Ελλάδα.

ΕΙ Dabaa

Ik zal jullie een historie vertellen *varka yialó*
uit de gevangenschap *ach na se charó*
Op een dag tijdens de oorlog
- ik zou het nooit geloofd hebben -

omsingelden de Engelsen ons
met tanks en namen ons gevangen
ze namen onze horloges af
met geweld en met bevelen

ze stopten ons in auto’s
en namen ons vertrouwen weg
naar Goudi en naar Chasani
en vandaar naar de haven

ze laadden ons op een schip
en zetten koers naar Port Saïd
Ze voerden ons naar El Dabaa
en we kregen een stempel op onze rug

ze gaven ons per week
twee lepels marmelade
ze gaven ons per tien
elke week één vijf

ze gaven ons ook pinda’s
die goed waren voor de geiten
ze gaven ons ook een druppel
gecondenseerde melk

de Engelsen vergaten ook
de Griekse keuken niet
en ze gaven ons regelmatig
doperwtten

we willen de melk niet
en evenmin de marmelade
we willen alleen maar terugkeren
naar het zoete Griekenland

Jan Lejeune

Komt er een einde aan producten ‘Griekse stijl’ en ‘Griekse wijze’?

Als ook aan andere stijlen en wijzen, zoals Italiaanse stijl, Spaanse stijl, Turkse stijl, enzovoorts.

De Europese markt wordt overspoeld met niet-Griekse zuivelproducten (yoghurt, kaas, desserts, tzatziki) die toch als Grieks (‘Griekse stijl’, ...) worden aangeduid of worden versierd met opvallende Griekse symbolen (Griekse vlaggen, Griekse eilanden, Griekse kerken) of ‘magische’ Griekse woorden (Elinas, Katharos (1), Oikos (2), Eridanous (3), Sirtakis (4), Nostimo (5), Mykonos). Met name de internationale markt voor yoghurt ‘Griekse stijl’, die jaarlijks met ongeveer 9% groeit, was in 2021 zo’n 3,3 miljard euro waard en groeit exponentieel. Volgens een GfK-enquête (6) komt slechts 10% van de Griekse yoghurt op de Duitse markt daadwerkelijk uit Griekenland. Dit leidt tot consumentenfraude en inkomensverlies voor de Griekse producenten. (bron: European Parliament) Wist je trouwens dat Griekse producten die in Griekenland gemaakt zijn de beschermde oorsprongsbenaming krijgen? Als het product niet in Griekenland gemaakt is, moet er verplicht ‘Griekse Stijl’ op de verpakking vermeld worden. Deze regel die in het verleden door het Europees Parlement werd ingevoerd, is voorbijgestreefd. Wellicht komt er in de toekomst een verbod op de aanduiding ‘Griekse stijl’ (en ‘Griekse wijze’). Idem dito voor andere stijlen en wijzen (Italiaanse stijl, Franse stijl, enzovoorts). Men suggereert die producten aan te duiden met bijvoorbeeld ‘Alternatief voor Griekse /product/’ ...

Een gewaarschuwd mens telt voor twee... Talrijke Griekenlandfanaten zullen ongetwijfeld akkoord gaan met de nieuwe visie van het Europees Parlement. In alle winkelketens worden tegen-

woordig producten Griekse stijl aangeboden (naast een beperkt aanbod echt Griekse producten). Consumentenorganisaties stellen dat deze producten meeliften op het succes van de ware Griekse producten en willen daarom dat deze producten uit de schappen worden verwijderd omdat het opzettelijk klanten misleid. De meestal goedkope Grieks geïnspireerde producten, zijn verre van Grieks en de smaak en kwaliteit verschilt duidelijk van de echte Griekse producten. Vandaar de uitdrukking ‘Een gewaarschuwd Griekenlandfanaat telt voor twee’. Laat je niet bij de neus nemen door verleidelijke folders en aanmoedigende e-mails voor ‘Griekse stijl’-koopwaar, want dat zijn puur commerciële smoesjes van bedrijven die zichzelf Grieks noemen om onwetende klanten naar hun winkels te lokken alwaar dan geregeld ge-adverteerde producten helemaal niet in hun winkels beschikbaar zijn.

Wij kunnen het alleen maar aanbevelen: ontdek de verrukkelijke smaak van de echte Griekse producten! Vind de echte Griekse lekkernijen en smaken. Ze zijn het ganse jaar beschikbaar in ondermeer volgende gespecialiseerde winkels die eerlijke heerlijke Griekse producten verkopen.

- Oléa, speciaalzaak Griekse producten, in Kortrijk. website <https://www.olea-olijfolie.be> en <https://www.facebook.com/OleaOlijfolie> .

- In Evergem, nabij Gent, kan je terecht in Garden of Crete - <https://gardenofcrete.be> .

- De echte Griekse producten kan je ook online bestellen en bij je thuis geleverd krijgen. We vermelden: <https://www.desmakenvangriekenland.nl> , <https://www.degrieksewinkel.nl> , <https://www.grieksehuis.nl> en <https://bakalikostore.nl> .

(1) Katharos is een Griekse naam voor jongens en meisjes. De betekenis is ‘gezegend, puur, heilige’ (bron: babybytes.nl)

(2) Een oikos, meervoud oikoi (Oudgrieks: οἶκος, meervoud: οἶκοι) is het Oudgriekse equivalent van ondermeer huis, familie, gezin, huishouden (ook economie) en landgoed. De oikos was de hoeksteen van de samenleving tijdens de klassieke periode. Het werd vaak gesteld tegenover de polis aangezien deze op een aantal vlakken tegengestelde belangen had. (bron: Wikipedia)

(3) De Eridanós, Ἐριδανός, is de naam van een Attische beek die door het antieke Athene stroomde. De beek ontsprong ten noordoosten van de ommuurde stad, op de flank van de Lycabettus-heuvel, stroomde door het noordelijke deel van de antieke stad en verliet deze weer via de Heilige Poort, om enkele kilometers verder uit te monden in de Cephissus. (bron: Wikipedia)

Tegenwoordig is alleen de rivierbedding, twee meter breed, zichtbaar op de archeologische vindplaats van Kerameikos (naast de Heilige Poort, Ἱερά Πύλη), die de opgravingsite (Kerameikos necropolis) ongeveer 200 meter van oost naar west doorkruist.

(4) Syrtaki is een populaire Griekse dans (gechoreografeerd door George Provias in 1964 voor de film Zorba), een versimpelde mengeling van snelle en langzame versies van de hassapikos.

(5) Nostimo is een bergachtige nederzetting in de gemeente Orestida in de regio West-Macedonië.

(6) GfK staat voor Growth from Knowledge, Groei uit Kennis. <https://www.gfk.com>

Lookadem bestrijden

In de Griekse keuken wordt veelvuldig gebruik gemaakt van look, bijvoorbeeld in tzatziki, skordalia (lookdip, aardappel-lookpuree), ...

Voor sommige mensen is het innemen van look vaak de oorzaak van lookadem. Oorzaak van de typische lookadem zijn de zwavelhoudende vluchtige stoffen die na consumptie een slechte

geur veroorzaken. Die vluchtige stoffen zijn goed te meten en laboratoria in verschillende landen hebben nagegaan welke substanties deze zwaveluitstoot verminderen. Onderzoek werd gedaan met zowel rauwe als gebakken look. De gebakken versie gaf heel wat minder geurhinder dan de rauwe omdat een aantal actieve bestanddelen sneuvelen vanaf een bepaalde temperatuur. De experimenten wezen uit dat botervet in yoghurt erg efficiënt werkt, net als typische yoghurt- en melkeiwitten die de vluchtige zwavelmoleculen konden binden voor ze zich in de lucht verspreidden. Vooral het vet en de proteïne in volle yoghurt bleken doeltreffend, maar ook het water in de zuivel droeg bij tot het resultaat.

Het team van hoogleraar voedselwetenschappen Sheryl Barringer van de Ohio State University kwam tot de bevinding dat volle yoghurt de beste resultaten geeft. Vooral de proteïnen spelen een doorslaggevende rol. De onderzoekster voegde eraan toe dat Griekse yoghurt nog beter werkt omdat daar nog meer eiwitten in zitten. De resultaten toonden aan dat volle Griekse yoghurt in staat is om maar liefst 99 procent van de belangrijkste geurproducerende vluchtige stoffen in rauwe look te neutraliseren. De iconische yoghurt van Griekenland...! Bron: HLN.

Zie ook <https://www.osu.edu>

Andere hulpmiddelen om de lookadem tegen te gaan:

- een rauwe appel eten: de enzymen in een appel werken ook goed als natuurlijke deodorant voor een slechte adem;

- citroensap drinken: het zuur in citroensap neutraliseert de geur;

- groene thee drinken: de antioxidanten in deze thee helpen eveneens bij het neutraliseren van lookgeur;

- peterselie knabbelen: het eten van peterselie is een van de oudste trucjes voor het maskeren van lookadem.

Merk op dat de tanden poetsen slechts een zeer gering en tijdelijk effect heeft. De actieve chemische verbinding allicine blijft in het bloed. Allicine bevat zwavel, wat zorgt voor de smaak en geur van look. Hoe krachtiger de look, hoe hoger het allicinegehalte.

Yoghurt in zijn huidige vorm en gebruik is waarschijnlijk ontstaan in gebieden die tegenwoordig tot Turkije behoren, hoewel er verwijzingen zijn naar de Indo-Iraanse beschaving van 500 vóór Christus. Het woord yoghurt is afgeleid van het Turks *yoğurt* en is verwant aan het werkwoord *yoğurmak*, hetgeen betekent kneden of gestremd of gestold worden om te verdikken. Het kan verwant zijn aan *yoğun*, wat dik of dicht betekent. Turkse yoghurt lijkt erg op Griekse yoghurt. In het oude Griekenland werd *oxygala* (οξύγαλα) gegeten. Mogelijk was dit een vorm van yoghurt.

Yoghurt alleen of in combinatie met andere voedingsmiddelen zoals honing, ontbijtgranen en fruit is een uitstekende maaltijd voor ontbijt of lunch of diner. In Griekenland wordt het ook gebruikt als basisingrediënt in tzatziki en als dessert met honing en walnoten.

Weetjes over look

Wat is het verschil tussen look en knoflook? In de standaardtaal in België kan look worden gebruikt als synoniem voor knoflook. In Nederland wordt voor diezelfde plant en het keukenkruid alleen het woord knoflook gebruikt. Wij hanteren in deze bijdrage het woord look.

De klassieke Grieken en Romeinen kenden look al lang, zij roemden het bolgewas om zijn gezondheidsvoordelen. De Egyptenaren gaven hun slaven veel look te eten om hen gezond te houden. De krachtige antibacteriële werking werd in 1858 vastgesteld door Louis Pasteur.

Rauwe look die goed fijngehakt of -geperst is en dan een paar minuten heeft gerust, bevat de meeste antioxidanten. De heilzame eigenschappen komen het beste tot hun recht als je de look rauw geperst eet. Eet look het liefst in combinatie met een gezonde olie, zoals olijfolie, om de opname van de werkzame stoffen te bevorderen. De gezonde voedingsstoffen in look helpen om je darmflora te versterken en beschermen je lichaamscellen tegen schadelijke invloeden van buitenaf. Het zorgt voor een gezond werkend immuunsysteem.

Look lijkt een sterk positief effect te hebben op het hart. Een te hoge bloeddruk is natuurlijk nooit

gezond. De universiteit van Adelaide, Australië, heeft aangetoond dat het eten van look de bloedvaten in je lichaam ontspant en vergroot, waardoor de bloedsomloop verbetert en de bloeddruk verlaagt.

Look veegt de vloer aan met verschillende ziekteverwekkers, van schimmels tot bacteriën. Hierdoor heb je minder kans op infecties! Je begrijpt het al: look is absoluut gezond en bevat heel wat vitamines en mineralen. Het bevat onder andere vitamine A, vitamine B1, vitamine B3, vitamine B5, vitamine C, mangaan, fosfor, koper en calcium. Look bevat verder selenium en allicine die de lever reinigen.

Look helpt bij een te hoog cholesterolgehalte, coronaire hartziekten en het vertragen van atherosclerose. Look helpt ook bij het behoud van een gezond microbioom (1) en draagt hierdoor mogelijk ook bij aan een goed geheugen. Kort samengevat: look is gezond.

Bovendien is look ook arm aan calorieën, dus je kan er lekker veel van gebruiken. Maar er zijn wel grenzen. Het is niet aan te raden om meer dan drie lookteentjes per dag te eten. Een andere limiet is dat je look niet mag verhitten, want dan gaan heilzame stoffen verloren. Bovendien is het dan

bitter en niet lekker meer. In dat geval kun je het best opnieuw beginnen met andere teentjes. Als je het toch verwarmt voor je gerecht, knoop dan dit in de oren: verwarm het niet langer dan 30 à 45 seconden.

Je kunt look het best buiten de koelkast bewaren. Kou zorgt voor schimmel en heeft bovendien een

negatieve invloed op de smaak. Bewaar look liever op een droge, donkere, geventileerde plek. Look is een natuurlijke insectenverdelger. Planten bespoten met lookextract zouden geen last hebben van slakken, mieren, bladluizen of rupsen. In sommige culturen geloven mensen dat look de duivel kan verdrijven terwijl anderen look beschouwen als... een afrodisiacum.

(1) Het menselijk lichaam herbergt veel micro-organismen. Het menselijk microbiom is het geheel van alle microbiota die zich op of in menselijke weefsels en bio-vloeistoffen bevinden, samen met de overeenkomstige anatomische plaatsen waar ze zich bevinden, inclusief onder andere het maagdarmkanaal, de huid, de longen, het speeksel, het mondslijmvlies, enzovoort. Soorten menselijke microbiota zijn bacteriën, archaea en protisten (eencellige organismen), schimmels en virussen.

Inspirerende verzen

Kostis Palamas (13 januari 1859 - 27 februari 1943) was een van de belangrijkste Griekse dichters van de moderne tijd. Hij was ook een van de meest inspirerende figuren van het Hellenisme, aangezien stukken van zijn literaire werk werden aangenomen als nationale gedichten van de jonge moderne Griekse staat. Palamas' enorme poëtische oeuvre is doordrenkt met geschiedenis, het hellenisme en de vorming van de Grote Idee voor zijn vaderland, terwijl het

tegelijktijd handelde over de gewone man en zijn gevoelens. Tijdens zijn leven werd hij uitgeroepen tot nationale dichter van Griekenland. Dit zijn twee van zijn beroemde, inspirerende verzen:

- "Dit zeg ik je, en niets anders: wordt dronken van de onsterfelijke wijn van 1821";

- "De grootheid van een volk wordt niet gemeten in hectaren. Het wordt afgemeten aan het vuur in hun harten en hun bloed".

Bijzondere Grieken

De Zwitserse stad Genève heeft sinds 1 juni 2024 en voor de duur van 1 jaar de trotse Griekse **Christina Kitsos** als burgemeester. Het ambt van burgemeester van Genève (maire de Genève) rouleert jaarlijks tussen de vijf leden van de bestuursraad, de uitvoerende regering van de stad. Christina Kitsos, geboren uit Griekse ouders in La Chaux-de-Fonds, begon haar politieke reis op 13-jarige leeftijd in het Jeugdparlement (1994) en sloot zich later aan bij de Socialistische Partij (2004).

In een recent interview (1) op de Griekse tv, ERT, benadrukte Kitsos het belang van haar Griekse afkomst bij het vormgeven van haar wereldbeeld en benadering van bestuur. De verkiezing van Kitsos is met lof en opwinding ontvangen door de Griekse gemeenschap in Genève en daarbuiten. Haar achtergrond en ervaringen stellen haar in een unieke positie om de kloof tussen Zwitserland en Griekenland te overbruggen en een frisse kijk te geven op lokaal bestuur. In haar slotopmerkingen sprak Kitsos haar geloof uit in het belang van het begrijpen en omarmen van iemands culturele erfgoed, en verklaarde: "Door de waarden die Griekenland altijd heeft gedragen, kunnen ook wij worden geïnspireerd." Op de vraag of ze overweegt om naar het nationale parlement te verhuizen, in het centrale politieke toneel van Zwitserland, zei Kitsos dat ze nooit een carrièreplan heeft gemaakt. "De waarheid is dat ik de stad erg leuk vind omdat we dicht bij de bewoners staan."

Een van haar onmiddellijke plannen is om een buste van Kapodistrias (2) in het stadscentrum te installeren.

Kitsos schrijft op haar internetpagina: "Mijn overtuigingen voor sociale rechtvaardigheid, gelijkheid, voor een open, duurzame en verenigde samenleving zorgden ervoor dat ik 16 jaar geleden lid werd van de Socialistische Partij. Het is in naam van deze waarden dat ik op 24-jarige leeftijd lid was van de Grote Raad van Neuchâtel. Ze werkte eerder ook al als parlementair assistent in Bern.

Genève is de op één na dichtstbevolkte stad van Zwitserland (na Zürich) en de dichtstbevolkte van Franstalig Romandië. Gelegen in het zuidwesten van het land, waar de Rhône het Meer van Genève (Lac Léman) verlaat, is het de hoofdstad van het kanton Genève en een centrum voor internationale diplomatie. Genève herbergt het hoogste aantal internationale organisaties ter wereld.

Christina's ouders, beiden laboranten afkomstig uit Edessa en Thessaloniki, arriveerden in 1972 in Zwitserland, ten tijde van de dictatuur van de kolonels. Aan het begin van de 20ste eeuw moesten haar voorouders Klein-Azië ontvluchten om hun toevlucht te zoeken in Thessaloniki. Tijdens de Tweede Wereldoorlog betaalde een deel van haar familie hun verzet tegen het nazisme met de dood.

Christina Kitsos werd geboren op 5 februari 1981 in La Chaux-de-Fonds. Als Griekse geboren, werd ze in 1986 genaturaliseerd tot Zwitsers staatsburger in La Chaux-de-Fonds, samen met haar ouders en broer.

Ze studeerde aan de Universiteit van Thessaloniki. Na haar baccalaureaat in La Chaux-de-Fonds in 1999, behaalde ze in 2006 een master in literatuur en menswetenschappen (modern Frans, filosofie, communicatie en journalistiek) aan de universiteiten van Neuchâtel en Sorbonne-Paris. In 2008 verhuisde ze definitief naar Genève en woont daar in de wijk Malagnou. Ze is gehuwd en moeder van twee kinderen. <https://www.kitsoschristina.ch>

Op 4 april was het Wereld Zwerfdierendag, een dag die in het teken stond van een groter bewustzijn van zwerfdieren wereldwijd en hun problemen. In Griekenland is het probleem acuut. Uit een recent onderzoek van de Aristoteles Universiteit van Thessaloniki bleek dat het aantal zwerfhonden en -katten meer dan drie miljoen bedraagt; helaas jaarlijks een stijgend aantal.

Takis Shelter alias voor **Takis Proestakis**, een voormalige Griekse zakenman in de stad Ierapetra, Kreta, gaf zijn comfortabele leven op om zich te wijden aan de zorg voor achtergelaten honden en katten in zijn asiel. De voormalige eigenaar van een populaire nachtclub in de stad heeft een opvangcentrum voor zwerfdieren gecreëerd en onderhoudt, dankzij donaties die van over de hele wereld zijn binnengekomen.

Sinds de oprichting bijna 10 jaar geleden, met als enig doel het redden van de zwerfdieren, verlaten dieren van Kreta, zorgt Takis Shelter (3) momenteel voor meer dan 470 honden en katten. Zijn toewijding aan de zwerfdieren heeft over de hele wereld het nieuws gehaald. In 2023 bezocht de Griekse premier Kyriakos Mitsotakis, die sinds zijn aantreden een zwerfhond heeft geadopteerd, genaamd Peanut, het asiel en sprak zijn dankbaarheid uit voor het werk dat Proestakis doet: "Van harte gefeliciteerd, Takis Proestakis, voor wat u doet voor zwerfdieren. Dierenbescherming zal altijd hoog op onze agenda staan", zei de Griekse

premier. De geredde honden en katten kunnen zich uitleven op een privéterrein van 33.000 vierkante meter, een omheinde olijfgaard om in rond te rennen.

Dit asiel krijgt geen hulp van de autoriteiten maar is vol lof over de politie die helpt om het asiel en de dieren te beschermen. Verder is het asiel uitsluitend afhankelijk van gulle donaties.

In 2014 was Takis echt ontroerd bij het zien van de benarde situatie van sommige dieren. Dieren die een onvoorwaardelijke liefde voor hem toonden. Dit veranderde door het hele perspectief van zijn leven. Sinds 2014 heeft Takis meer dan 1.000 dieren herplaatst. Honderden mensen komen in de zomer naar het asiel. Veel Europeanen, met name uit Finland en Duitsland, komen naar Kreta om honden en katten te adopteren want Takis moet potentiële eigenaren persoonlijk ontmoeten voordat de dieren ter adoptie worden overgedragen. "Ik wil ervoor zorgen dat ze een liefdevol thuis vinden," benadrukt Proestakis.

Het asiel is inmiddels beroemd geworden in vele landen. Een video gemaakt tijdens een reddingsoperatie is meer dan een miljoen keer bekeken. Proestakis zegt dat het probleem van zwerfdieren bijzonder acuut is. Hij merkte echter op dat dit geen nieuw fenomeen is. Mensen hebben huisdieren altijd in de steek gelaten. Tegenwoordig is er meer publiciteit over dierenrechten en de benarde situatie van zwerfhonden. Strengere wetten op dierenmishandeling hebben geholpen om het probleem onder de aandacht te brengen.

Elke kleine donatie is van vitaal belang voor de werking van het opvangcentrum van Proestakis.

U kunt helpen door te doneren via z'n website:

<https://takishelter.org>

Zie ook <https://youtu.be/zNUAr2dXAFA> ,

https://youtu.be/qGCeazV-v_w en

<https://youtu.be/XSEpoSNEWvk>

(1) In de informatieve ERT-uitzending *Επίλογος* (Epilogos) van 4 april 2024 werd Christina Kitsos geïnterviewd door Apostolos Maggiriadis in het paleis van de filhelleense Zwitserse bankier Eynard. Ze vertelt over de diepe relatie tussen Genève en Griekenland, over hoe ze erin slaagt deze twee werelden (Zwitserland en Griekenland) te combineren. Bekijk het interview op <https://www.ertflix.gr/en/vod/vod.374331-epilogos-77>

In de video *Διασπορά Χριστίνα Κίτσος*, Diaspora Christina Kitsos, heeft ze het ondermeer over haar jeugd in een huis vol Theodorakis, Hatzidakis en Ritsos, over haar ouders en haar trots op haar Griekse afkomst. Bekijk de video op <https://www.ertflix.gr/en/vod/vod.353479-diaspora-22>

(2) In Genève is er een kade genaamd naar Kapodistrias (quai Capo d'Istria, aan de rivier de Arve), en in het stadscentrum is een plaque aan hem gewijd aan het huis waar hij vijf jaar woonde (10, rue de l'Hôtel-de-Ville, Palais Eynard).

Het huidige Zwitserse federale bestuursstelsel was zijn ontwerp. In Zwitserland wordt Kapodistrias over het algemeen positief beoordeeld en herinnerd vanwege zijn bijdragen aan het land en aan de Europese diplomatie en bestuur, vrede en stabiliteit tijdens een turbulente periode. Hij bracht een aanzienlijke hoeveelheid tijd door in Zwitserland, met name in Genève, waar hij woonde voordat hij zijn rol in Griekenland op zich nam. Tijdens zijn verblijf in Zwitserland ontwikkelde Kapodistrias nauwe banden met Zwitserse politici, intellectuelen en diplomaten. Giovanni Capo d'Istria, Ioannis Kapodistrias, Ιωάννης Καποδίστριας, werd geboren op 10 februari 1776 in het toen door Venetië bezette Korfu. Na de bevrijdingsoorlog van de Ottomaanse bezetting was Ioannis Kapodistrias de eerste gouverneur van het moderne Griekenland (1827 - 1831). Hij was zeer goed opgeleid, zeer ervaren, zeer intelligent en behoorlijk effectief.

Op 7 juni 2021 werd in Ouchy (Lausanne) een park vernoemd naar de beroemde Griekse staatsman (ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan van de Griekse revolutie). Sinds 2009 staat er daar een monumentale buste van Kapodistrias.

Meer over Kapodistrias en Zwitserland op <https://bit.ly/45ZoXCt> . Misschien zal de speciale uitgave van de Vereniging van Grieks-Zwitserse Vriendschappen uit Lausanne je interesseren: Ioannis Capodistrias, het kanton Vaud en de Griekse revolutie. Te vinden op <https://bit.ly/3W46hwx>

(3) Shelter is een Engels woord voor schuilplaats, onderdak, tehuis, beschermen.

Griekse ontdekkingsreizigers

Zowat iedereen weet dat **Alexander III van Macedonië**, beter bekend als Alexander de Grote, in 327 vóór Christus begon aan zijn expansie naar het Indiase subcontinent en binnen twee jaar het Macedonische Rijk uitbreidde met het huidige Punjab en Sindh (het huidige Pakistan) en daarmee de eerdere grenzen die waren vastgesteld door de Perzische verovering van de Indusvallei, overtrof. Hij was ongeslagen in de strijd en wordt algemeen beschouwd als een van de grootste en meest succesvolle militaire commandanten uit de geschiedenis. Hij wordt niet zozeer als ontdekkingsreiziger beschouwd, maar wel als strateeg en veroveraar.

Zowat niemand weet echter dat een andere Griek niet alleen Groot-Brittannië maar ook de poolcirkel bereikte en verkende. En ook IJsland ontdekte. De Griekse ontdekking van IJsland, meer dan duizend jaar vóór de Vikingen, wordt ondersteund door bewijsmateriaal dat is gepubliceerd in *The Housman Society Journal*. <https://www.housman-society.co.uk> Die andere Griek waarover we het in dit artikel hebben is **Pytheas van Massalia**, Πυθέας ο Μασσαλιώτης.

Dr. Andrew Charles, hoogleraar filologie aan de Universiteit van Pamplona, Spanje, bekend om zijn expertise in historische taalkunde, lijkt ervan overtuigd dat het "eiland met ijsschotsen in de buurt" dat Pytheas zes dagen nodig had om te bereiken door vanuit het noorden van Groot-Brittannië te varen, nu eindelijk kan worden erkend. "Grieken bereikten niet alleen India met Alexander, maar ontdekten ook IJsland met Pytheas",

Pytheas was een geograaf uit de Griekse kolonie Massalia, de huidige stad Marseille in Zuid-Frankrijk. Hij was ook een handelaar, ontdekkingsreiziger en astronoom in de 4de eeuw vóór Christus. Zijn beeld prijkt aan de gevel van het Palais de la Bourse langs de beroemde Canebière in Marseille, halfweg tussen de Quai des Belges (1) en de Jardin des Vestiges (2).

De onverschrokken Griekse wetenschapper verkende ook tal van andere gebieden in Noordwest-Europa en schreef er tot in detail over. Het fascinerende verhaal van Pytheas is relatief onbekend, maar zijn opmerkelijke prestaties blijven wetenschappers vandaag de dag inspireren vanwege zijn vastberadenheid om te verkennen wat toen werd gezien als het wilde en onbekende noorden, het huis van mensen die alleen bekend stonden als de Hyperboreërs. Voor de Grieken bestonden deze breedtegraden alleen als een kwestie van wilde verbeelding. Voor de oude Grieken konden de barre en onherbergzame omstandigheden van het Europese Noorden alleen worden beschreven door middel van mythen en legenden. Een van deze mythen suggereerde dat de noorderlingen een ras van reuzen waren die

leefden in de regio waar Boreas, de Griekse god van de noordenwinden, woonde.

Boreas is nog steeds het woord dat in het Grieks wordt gebruikt om de koude, noordelijke winden te beschrijven die in de winter in het land waaien. Aangezien Boreas volgens de mythologie in Thracië leefde, waren de Hyperboreërs de onbekende volkeren die buiten Thracië woonden, in de regio ten noorden ervan.

De term werd echter al snel synoniem met degenen die in de noordelijke uiteinden van Europa woonden in wat tegenwoordig bekend staat als de Britse eilanden, Noord-Europa en Scandinavië.

Dit waren de plaatsen die Pytheas wilde verkennen, omdat geen enkele bekende ontdekkingsreiziger het ooit eerder had aangedurfd om te proberen deze noordelijke oorden te bereiken.

Pytheas besloot dat hij het ondenkbare zou durven doen: naar het noorden zeilen en de Britse eilanden, de Noord-Europese kustlijn, Scandinavië en zelfs tot aan de poolcirkel verkennen in een tijd dat dit gewoon ondenkbaar was vanwege de harde, koude weersomstandigheden die de helft van het jaar in deze regio's heersten. De geschriften van Pytheas zijn tragisch genoeg verloren gegaan (hoogstwaarschijnlijk tijdens de branden die de bibliotheek van Alexandrië in Egypte verwoestten), maar latere schrijvers citeerden hem uitgebreid bij naam en gebruikten ook zijn werken. Strabo, Dicaerchs, Timaeus, Plinius en Diodorus van Sicilië zijn slechts enkele van deze latere geleerden.

Van Pytheas is geweten dat hij in het midden van de 4de eeuw vóór Christus over het hele eiland Groot-Brittannië heeft gereisd. Het is echter onduidelijk hoeveel tijd deze epische ontdekkingsreis precies kostte en hoeveel van zijn reis op het land zelf werd doorgebracht versus op zee.

Desalniettemin, vanwege zijn ongelooflijke ontdekkingstocht rond het eiland, is Pytheas verantwoordelijk voor de eerste bekende schriftelijke vermelding van het woord 'Groot-Brittannië'. In zijn werk *Periplus* (Grieks voor omzeiling) en zoals wordt geciteerd door Strabo, Plinius en Diodorus van Sicilië, gebruikte Pytheas het epitheton (een lovend attribuut, een erenaam) *Bretanniki* (Βρεταννική), wat Grieks is voor Brits. Etymologisch gezien is de term eigenlijk niet Grieks; het is een Griekse transliteratie van wat sommige Kelten die destijds op het eiland woonden hun land noemden: *Ynys Prydein*, hoogstwaarschijnlijk uit het Welsh voor 'het eiland Groot-Brittannië'.

Pytheas verwees ook naar de 'Drie hoeken van Groot-Brittannië': Kanton, Belerion (Belerium) en Orkas. Kanton is wat nu bekend staat als Kent, het Engelse graafschap in het uiterste zuidoosten van Groot-Brittannië. Wetenschappers geloven dat Belerion Cornwall was, aangezien Pytheas de driehoekige omtrek noemde, volgens Diodorus. En Orkas, volgens de meeste onderzoekers, moeten

de Orkney-eilanden ten noorden van Schotland zijn geweest.

Pytheas stopte echter niet met zijn ontdekkingsreis in Groot-Brittannië. De ogenschijnlijk onverschrokken ontdekkingsreiziger ging verder.

Latere werken citeren hem als zeggende dat hij zelfs het eiland Thule bereikte. Dit was volgens Pytheas zes dagen varen vanaf de noordelijkste hoek van Groot-Brittannië. Geleerden zijn het nooit eens geworden over de exacte locatie van deze plaats, maar de twee meest populaire theorieën zijn dat wat hij Thule noemde, IJsland was. Thule komt van het Griekse Oudgriekse woord thymele, θυμέλη, (verhoogde) altaarplaat, altaar, een plaats waar offers worden verbrand. Vermoedelijk dacht Pytheas, toen hij het eiland naderde, aan het altaar in een Griekse tempel, met vuur erop en dampen die opstijgen van dieren die daar worden geofferd. Er wordt aangenomen dat de wolken en nevels die Pytheas uit het land zag opstijgen, de kolommen van rook en as van de Hekla (3) en andere vulkanen was.

Pytheas was misschien niet de eerste continentale Europeaan die op de kusten van Groot-Brittannië

en IJsland arriveerde. Hij was in ieder geval de eerste mediterrane ontdekkingsreiziger die nauwgezet onderzocht en beschreef wat hij zag in Groot-Brittannië en de rest van de noordelijke kusten van Europa, inclusief de eilanden en het vasteland zelf. Zijn observaties over de manier van leven van de volkeren die op deze plaatsen woonden, boden onschatbare informatie aan oude geleerden, die zijn werk gebruikten als basis voor hun eigen boeken.

De wetenschappelijke talenten van Pytheas maakten ook een van de eerste nauwkeurige langeafstandsmetingen ter wereld mogelijk. Hij schatte bijvoorbeeld de afstand van de noordelijke uitlopers van Schotland helemaal naar het zuiden tot aan zijn geboorteplaats Massalia. De geograaf schatte de afstand op ongeveer 1.000 mijl - in werkelijkheid is het ruim 1.120 mijl, ongeveer 1.800 km.

Op de maan is er een krater naar Pyteas vernoemd. Een adembenemende video IJsland - Het land van vuur en ijs kan je in 4K bekijken op <https://youtu.be/AVHozwCteL4>

(1) De 'Kaai van de Belgen' is de plaats alwaar de Grieken afkomstig uit Phocaea, Φώκαια (nu Foça of Focia in het huidige Turkije, 70 km ten noordwesten van Izmir) rond 600 vóór Christus voet aan wal zetten. De kaai kreeg de naam Quai des Belges pas in 1918 als een eerbetoon aan het Belgische verzet in WO I. In 2013 was Marseille culturele hoofdstad van Europa en wordt de kaai sindsdien door sommigen soms vermeld als Le quai de la Fraternité nadat fotograaf Gérard Detaille verzamelde foto's van de kaaibuurt uit zijn collectie samenbundelde in een boek Le quai de la fraternité, uitgeverij Éditions Hervé Chopin (ISBN 9782357201354, 30 euro)

(2) In de Jardin des Vestiges zijn de archeologische restanten van Massalia te zien. Het omvat delen van de oude haven- en stadsmuren, met overblijfselen van drie vierkante torens en een poort die dateert uit de 2de of 3de eeuw vóór Christus.

(3) De Hekla (1.491 meter hoog) is de actiefste vulkaan van IJsland en wordt van oudsher gevreesd. In het IJslands betekent Hekla 'de gehoede'. Dit omdat zijn top meestal door wolken verborgen wordt. De vulkaan werd in de Middeleeuwen ook wel 'De poort naar de hel' genoemd. Bron: Wikipedia

Taalweetjes

Katharevousa, een bijna vergeten taal

Katharevousa, καθαρεύουσα γλώσσα, is een vorm van de Griekse taal die vorm begon te krijgen in de 18de eeuw en in de 19de en 20ste eeuw op grote schaal werd gebruikt in Griekenland en Cyprus als de officiële vorm van schriftelijke en mondelinge communicatie. Deze vorm werd voorgesteld door filoloog Adamantios Korais en het doel was om de Griekse taal te zuiveren van de buitenlandse invloeden.

Katharevousa, een puristisch, academische variëteit van het moderne Grieks, heeft veel elementen uit de Oudgriekse taal en is een tussenschakel met de Demotische taal. Het was de officiële geschreven taal van Griekenland en werd gebruikt in documenten van de regering en de rechterlijke macht, evenals in de meeste kranten en technische publicaties.

Na de bevrijding van Griekenland van de Turken (1828) bloeide katharevousa op in de romantische literaire school van Athene. Het wordt geïllustreerd in de klassieke odes, hymnen, ballades, verhalen gedichten, tragedies en komedies van

Aléxandros Rízos Rangavís en in de verzen van Akhilléfs Paráskhos, gekenmerkt door retorische overdaad en nep-heroïsch patriotisme.

De Demotische taal, δημοτική (dimotiki), is de moderne volksvorm van de Griekse taal. De term wordt al sinds 1818 gebruikt. Het verwijst in het bijzonder naar de vorm van de taal die van nature uit de oude Griekse taal is voortgekomen, in tegenstelling tot het literaire archaische katharevousa. Beide vulden elkaar aan in een typisch voorbeeld van tweetaligheid tot de definitieve oplossing van de taalkwestie in Griekenland ten gunste van dimotiki. Progressieve intellectuelen en socialisten pleitten voor de dimotiki, terwijl men in conservatieve kringen, in de ambtenarij, justitie, leger en kerk de kataharevousa bleef voorstaan.

Tegen de jaren 1880 was het dimotiki de meer populaire manier van literaire expressie geworden. Veel katharevousa-elementen werden opgenomen in het dimotiki, en vandaag de dag zijn de twee variëteiten samengevoegd tot Standaard Nieuwgrieks, Νεοελληνική.

Katharevousa was tot 1976 de officiële taal van de Griekse staat. In januari 1976, werd het gebruik ervan verlaten door de minister van Nationaal Onderwijs en Religieuze Zaken, Georgios Rallis, en het gebruik van de Nieuwgriekse Demotische taal (dimotiki, de 'taal van het volk') werd opgelegd

op alle niveaus van onderwijs en administratie. Het Nieuwgrieks dat de katharevousa en de dimotiki verenigt.

Katharevousa wordt alleen nog in de Byzantijnse liturgie gebruikt.

Meer uitleg op <https://youtu.be/sCOHyxQME5A>

Griekse en Cypriotische dialecten: verschillende variëteiten van dezelfde taal

Je kan het best vergelijken met Nederlands-Nederlands en Belgisch-Nederlands.

Zoals begrijpelijk is, zijn er in de loop van de tijd tal van regionale Griekse dialecten opgedoken. En sommigen verdwenen. Elk van deze heeft zijn eigen kenmerken. Dit geldt niet alleen voor de gebieden van de moderne Griekse staat, maar ook voor de bredere regio van het oostelijke en centrale Middellandse Zeegebied, waar duizenden jaren geleden door miljoenen mensen Grieks werd gesproken.

Grieks- en Cypriotisch-Griekse dialecten zijn verschillende variëteiten van de Griekse taal die zich in de loop van de millennia heeft ontwikkeld. Ze delen een gemeenschappelijk taalkundig erfgoed, maar ze hebben in de loop van de tijd onderscheidende kenmerken ontwikkeld als gevolg van historische, geografische en culturele factoren. Deze verschillen zijn duidelijk zichtbaar in verschillende aspecten van taal, waaronder uitspraak, woordenschat, grammatica en syntaxis.

Cypriotisch-Grieks is het dialect dat wordt gesproken door Cyprioten die op Cyprus en in het buitenland wonen. Geschat wordt dat het Cypriotisch-Grieks dialect wordt gesproken door meer dan 700.000 mensen op Cyprus en enkele honderdduizenden in het buitenland. We moeten opmerken dat op het eiland naast Cypriotisch-Grieks (68 % van de bevolking) ook Cypriotisch-Turks (27 %), Cypriotisch-Armeens en Cypriotisch-Arabisch, erkende talen zijn.

Op Cypriotische scholen krijgen mensen standaard Grieks onderwezen, inclusief standaard Griekse uitspraak, grammatica en spelling. Maar als je luistert naar wat mensen zeggen, zul je merken dat het luisteren naar Cyprioten die spreken en het luisteren naar Grieken die spreken heel anders is, tot het punt dat iemand die standaard Grieks spreekt moeite kan hebben om iemand te verstaan die Cypriotisch-Grieks spreekt.

Hoewel het als een Grieks dialect wordt beschouwd, leidden de afstand tot het vasteland van Griekenland en het isolement van de rest van de Griekssprekende wereld tot verschillende taalkundige kenmerken die zich onderscheidden van het standaard Nieuwgrieks. Cyprus werd van de 7de tot de 10de eeuw na Christus afgesneden van de rest van de Griekssprekende wereld als gevolg van Arabische aanvallen.

Het werd in 962 opnieuw geïntegreerd in het Byzantijnse Rijk om in 1191 opnieuw te worden geïsoleerd toen het in handen viel van de kruisvaarders. Het Cypriotische dialect heeft veel kenmerken van het Oudgrieks behouden en wordt beschouwd als een dialect van het Koinè-Grieks. Hoewel Cyprus buitenlandse invloeden heeft doorstaan, is het Cypriotische dialect niet alleen Grieks gebleven, maar ook Oudgrieks in de kern.

Meer tekst en uitleg hoor je in volgende video: Cypriot Greek vs Standard Greek, klik door naar <https://youtu.be/JDQcnQpxOj8>

Groot-Brittannië, Athene

Een embleem van tijdloze elegantie in Griekenland, een Athens monument dat getuige is geweest van alle belangrijke gebeurtenissen en verweven met de Griekse geschiedenis

Zowat iedereen die ooit Athene heeft bezocht, heeft het Syntagmaplein bezocht en er de wisseling van de Evzones gevolgd. En je zou blind moeten zijn als je het imposante Ξενοδοχείο Μεγάλη Βρεταννία niet zou hebben opgemerkt. Het historische Hotel Grande Bretagne werd gebouwd enkele decennia nadat Griekenland onafhankelijk werd en de moderne Griekse staat vorm begon te krijgen. Het luxehotel is verweven met de Griekse geschiedenis. Het werd gebouwd tegenover het Paleis van de Koning en staat nu tegenover het Griekse parlement op Syntagma (Grondwetsplein, πλατεία Συντάγματος). Het hotel

is vandaag de dag het meest historische en meest elegante hotel in Athene en Griekenland.

Vanuit de ramen kunt u de Evzones zien wisselen van wacht of het Parthenon aan de andere kant. Het is ook waarschijnlijk dat je boze Grieken buiten het parlamentsgebouw ziet schreeuwen en demonstrenen tegen de regering en af en toe met traangas verdreven worden.

Onlangs nam het zo'n 3.500 bezoekers mee op een spannende reis door de tijd als onderdeel van de Always Grand-viering ter gelegenheid van zijn 150ste verjaardag dit jaar. Het luxehotel trapte de festiviteiten in februari af met de baanbrekende

tentoonstelling 'A Journey Through Time: The Immersive Experience'.

De indrukwekkende vertoning vond plaats in de legendarische Grand Ballroom en vermengde naadloos beelden en geluiden om het verhaal van het hotel te vertellen. Door gebruik te maken van projectiemapping op verschillende oppervlakken om een fantasierijke en multidimensionale omgeving te creëren, omarmde de tentoonstelling de toeschouwer en nam ze mee terug naar het jaar 1874, toen het Hotel Grande Bretagne werd opgericht. <https://youtu.be/47leS8fZzTo>

Het hotel werd in 1842 gebouwd als een huis voor een man genaamd Antonis Dimitriou, een rijke Griek uit Triëst (1). Toen was Athene geen bruisende stad. Het was nog een kleine stad die niet serieus werd genomen als de hoofdstad van het pasgeboren land.

In 1874 ging Stathis Lampsas, een in Rusland geboren Griek wiens voorouders uit Kalavrita kwamen en een voormalige kok van de koning was, een partnerschap aan met Savas Kendros die uit Epirus kwam. Savas was sinds 1866 eigenaar van een hotel op de hoek van Karageorgi Servias en Stadiou, een blok verderop van het hotel. Met een lening van 800.000 drachme kochten en restaureerden Stathis en Savas het herenhuis van Dimitriou en noemden het de Grande Bretagne. Hotel Grande Bretagne had oorspronkelijk twee badkamers voor tachtig bedden maar was wel meteen een luxueus hotel in een stad waar kippen nog vrij en zorgeloos rondliepen op straat en watertekorten aan de orde van de dag waren. Alle denkbare luxe van die tijd was aanwezig en het was zelfs naar Europese maatstaven een luxueus hotel.

In 1888, na de dood van Savas Kendros, installeerde Stathis Lampsas elektriciteit in het hotel toen Athene zijn eerste generator kreeg. Het hotel werd samen met de stad gemoderniseerd.

In het begin van de 20ste eeuw werd Hotel Grande Bretagne een centrum van intriges, waar internationale spionnen informatie doorgaven, allianties werden gesloten en verbroken, regeringen werden gevormd en afgebroken en bedrijven werden gepland. De balzaal was het centrum van ceremonies en sociale bijeenkomsten. Met de oprichting van de Helleense Republiek in 1924 werd de Grande Bretagne de centrale ontmoetingsplaats voor de Grieken en buitenlanders die het politieke, economische en sociale leven van het land vorm gaven. De nieuwe vleugel op Panepistimiou werd in 1930 gebouwd om plaats te bieden aan presidenten, koningen en andere hoogwaardigheidsbekleders, maar ook aan symfonieën en delegaties die naar Athene kwamen.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden alle gasten gevraagd te vertrekken. Toen Athene op 28 april 1941 in handen van de nazi's viel, werd het Hotel Grande Bretagne het hoofdkwartier van het Derde Rijk en gevuld met honderden officieren. Drie jaar lang woonden de nazi's in het hotel met regelmatige bezoeken van Göring en Himmler. Rommel en Hitler verbleven er aan de vooravond van de Sovjet-invasie van 1941. Dat veranderde drastisch toen de Duitsers vertrokken en het hotel in de herfst van 1944 het hoofdkwartier werd van de British Expeditionary Force. In plaats van vrede brak er echter een burgeroorlog uit tussen het Griekse leger en het communistische verzet, dat het grootste deel van Athene controleerde, met uitzondering van... het Hotel Grande Bretagne. Het hotel werd het toneel van conferenties tussen de regering van George Papandreou en de Britse delegaties onder leiding van Harold Macmillan en later van Winston Churchill en Anthony Eden. Het hotel was een combinatie van fort en vluchtelingenkamp met machinegeweren opgesteld bij de ingang, ramen en gangen.

Na het einde van de burgeroorlog in 1949 werden in 1956 nog vier verdiepingen aan het hotel toegevoegd. In de jaren die volgden, was Hotel Grande Bretagne getuige van talloze demonstraties, verkiezingsbijeenkomsten en militaire parades, en de militaire staatsgreep in april 1967. Toen de junta in juli 1974 instortte, woonde Constantijn Karamanlis vier maanden in het hotel en vormde er de nieuwe regering in zijn suite op de 5de verdieping. In hetzelfde jaar sprak aartsbisschop Makarios het Griekse volk toe vanaf een balkon op de 2de verdieping op zijn weg terug naar Cyprus na zijn bijna-moord en de Turkse invasie en bezetting van het eiland.

De suites van het hotel Grande Bretagne hebben plaats geboden aan meer dan 40 koningen, koninginnen en staatshoofden. Dit is waar de meeste internationale leiders tot op de dag van vandaag verblijven. Het hotel handhaaft zijn hoge normen van elegantie en luxe. Het gastronomische eten wordt geserveerd met fijn porselein en kristal en 19de-eeuws goudzilverwerk.

In 2003 onderging het hotel zijn meest uitgebreide renovaties met behoud van zijn pracht en praal, waardoor het het beste hotel van Athene is.

Een documentaire (een coproductie van ERT) belicht de tijdloze relatie tussen Hotel Groot-Brittannië en de evolutie van Athene: je kan de documentaire bekijken op ERTflix (2).

Maak kennis met het hotel in deze video:

<https://youtu.be/hHMPdo7D1JM>. Ontdek meer over het hotel dat lid is van de hotelketen The Luxury Collection op <https://www.grandebretagne.gr>

(1) Triëst behoorde tot 1918 tot de Habsburgse monarchie, sinds 1918 tot Italië; het ligt aan de grens met Slovenië.

(2) <https://www.ertflix.gr/en/vod/vod.425751-150-khronia-megale-bretannia>

Nieuwsjes en wistjedatjes

◆ De eerste grote bosbrand van het seizoen 2024 woedde op zaterdag 3 april op Kreta. Verschillende dorpen in de buurt van de stad Ierapetra werden geëvacueerd. Bosbranden braken eerder uit dan verwacht omdat het land een relatieve warme winter had meegemaakt en temperaturen begin april al 30 graden Celsius bereikten.

Om beter om te gaan met het verhoogde risico op bosbranden, versnelt Griekenland een plan van 2,1 miljard euro om zijn vloot blusvliegtuigen te upgraden en een door kunstmatige intelligentie aangedreven sensornetwerk te produceren om rook in de vroege stadia van een brand te detecteren. De levering van de nieuwe apparatuur begint echter pas volgend jaar, waardoor planners alternatieven moeten vinden om de responstijden te verkorten. Griekenland stond in de zomer van 2023 opnieuw in het middelpunt van het Europese brandseizoen. Het land beleefde de meest verwoestende bosbrand in de archieven van de Europese Unie. Branden verwoestten toen naar schatting 1.750 vierkante kilometer. De leveringen aan het land van zeven nieuwe DHC-515 blusvliegtuigen van Canadese makelij, onderdeel van een bredere bestelling van de Europese Unie door zes lidstaten, zullen in 2027 beginnen.

◆ Zeldzame roofvogels zijn teruggekeerd naar het Dadia National Park in het noordoosten van Griekenland, na de verwoestende branden in 2023. Beter nog, sinds maart-april 2024 kwam daar het broedseizoen in volle gang. Alle eerder geregistreerde populaties van monniksgieren in de reproductieve leeftijd hebben zich genesteld, op de resterende bomen of op verschillende uitgebrande bomen die nog overeind staan. Volgens de biologen van OFYPECA (1) zijn alle vogels teruggekomen en zochten geen andere gebieden om te nestelen. Het valt echter nog te bezien wanneer de uitgebrande bomen uiteindelijk omvallen en het landschap kaler wordt. In de zomer van 2023 brandde ongeveer 57% van het gebied af.

Het Dadia-Lefkimmi-Soufli Forest National Park, voluit Εθνικό Πάρκο Δάσους Διαδίας-Λευκίμης-Σουφλίου, is het grootste Natura 2000-gebied van Griekenland. Het is een beschermd bosgebied in de prefectuur Evros, en bekend om zijn kolonie zwarte gieren, monniksgieren en andere grote vogels, zoals de steenarend en de zeearend. De totale oppervlakte bedraagt 428 vierkante kilometer, waarvan 72,9 kilometer strikt beschermd is. Het omvat lage beboste bergen, open plekken en rotsformaties, die zich uitstrekken tussen de dorpen Dadia, Giannouli, Kotronia en Lefkimi. Het gebied werd in 1980 beschermd verklaard en is sinds 2006 een Nationaal Park. Het is een van de eerste gebieden in Griekenland die als beschermd is verklaard, aangezien hier veel flora- en faunasoorten op het Balkanschiereiland, Europa en Azië naast elkaar voorkomen. Het landschapsmozaïek gevormd door

dennen- en eikenbossen, onderbroken door open plekken, weilanden en velden is de ideale habitat voor roofvogels. Onderzoeken hebben ten minste 60 soorten zoogdieren, 12 soorten amfibieën, 29 reptielensoorten en meer dan 100 vlindersoorten geregistreerd. Er zijn ook tussen de 300 en 400 verschillende plantensoorten. Een troosteloze aanblik op de diamant van Europa, «διαμάντι» της Ευρώπης, tijdens de brand in augustus 2023 zie je op: <https://youtu.be/clgyubnub6A>

◆ Het passagiersverkeer op de internationale luchthaven van Athene (AIA) steeg in maart 2024 met 20,1 procent ten opzichte van maart 2023, met 2 miljoen passagiers. Een nieuw record. Volgens de statistieken van AIA overtrof het binnenlandse en internationale passagiersverkeer het niveau van 2023 met respectievelijk 12,6 procent en 23,5 procent. In totaal bereikte het verkeer van de luchthaven in de eerste drie maanden van 2024 zo'n 5,2 miljoen passagiers, een stijging van 16,5 procent. Zowel het binnenlandse als het internationale passagiersvervoer liet een stijging zien van respectievelijk 10,3 procent en 19,4 procent. Het is een indicatie dat het toerisme in Griekenland in 2024 een nieuw record zal breken. In februari voltooide Griekenland de privatisering van de luchthaven en verkocht het zijn belang van 30 procent.

◆ De ontwikkeling van het toerisme op de Cycladische eilanden van Griekenland, en in het bijzonder Sifnos, Serifos en Folegandros, bedreigt de integriteit van de eilanden, zo blijkt uit een recent rapport van Europa Nostra. Folegandros is aangewezen als een van de zeven meest bedreigde plaatsen in Europa.

De Cycladen zijn bekend om hun unieke charme en rijke cultuur maar worstelen met een groot aantal uitdagingen die volgens hen worden veroorzaakt door ongecontroleerde expansie. Ondanks het stimuleren van economische groei, brengt dit een groot aantal ecologische, culturele en sociale problemen met zich mee, waaronder de aantasting van natuurlijke hulpbronnen, schade aan cultureel en natuurlijk erfgoed, waterschaarste, problemen met afvalbeheer en sociaaleconomische ongelijkheden. Europa Nostra is een pan-Europese Federatie voor Cultureel Erfgoed, die burgerorganisaties vertegenwoordigt die zich inzetten voor de bescherming van het culturele en natuurlijke erfgoed van Europa. Het is de stem van deze beweging bij relevante internationale organen, met name de Europese Unie, de Raad van Europa en UNESCO. <http://7mostendangered.eu/sites> en <https://www.europanostra.org>

◆ Turkse toeristen trokken in april massaal naar Griekse eilanden in de Egeïsche Zee. De krant Ethnos en tv-kanaal OPEN spraken zelfs van een 'belegering van de eilanden' in het noordoosten van de Egeïsche Zee. Na de introductie van het visum-

bij-aankomst-programma voor Turkse toeristen in Griekenland, bezochten ongeveer 20.000 Turken vijf Griekse eilanden (Lesvos, Chios, Samos, Kos en Rhodos) tijdens de negendaagse Eid Al-Fitr-vakantie (2). Het aantal Turkse toeristen dat die Griekse eilanden bezocht, is met 20 procent gestegen ten opzichte van dezelfde periode in 2023. Andere favoriete bestemmingen waren Kastelorizo, Limnos, Leros Kalymnos en Symi.

<https://youtu.be/wvAUWlrUgC8>

◆ Een film van Griekse studenten van de Aristoteles-universiteit van Thessaloniki heeft in mei 2024 de tweede plaats gewonnen bij de La Cinef-competitie in Cannes. De film *The chaos she left behind*, *To Χάος Που Άφησε Πίσω Της*, was de eerste Griekse inzending voor de La Cinef-competitie in Cannes in 23 jaar. De competitie werd in 1998 door het filmfestival van Cannes in het leven geroepen om de volgende generatie internationale filmmakers te inspireren en te ondersteunen.

Aangevoerd door de regiescriptie van Nikos Kolioukos en de fotografiescriptie van Alexandra Reba, beide aan de filmafdeling van de Faculteit voor Schone Kunsten, heeft de film een overwegend studentencast. Achttien studentenfilms namen deel aan de officiële competitie van La Cinef, die werden geselecteerd uit 2.263 films van 555 filmscholen van over de hele wereld.

'De chaos die ze achterliet' volgt Anna's aangrijpende verhaal terwijl ze navigeert door het nastreven van haar muzikale ambities te midden van familiale strijd en persoonlijke worstelingen. Een verhaal verweven met thema's als liefde en verslaving, het resoneert op een diepgaand niveau met het publiek. Anna, de hoofdpersoon, is net voor

de dertig en ze voelt dat dit de laatste kans is om haar droom te verwezenlijken, om een muzikale carrière in Parijs na te streven. Succes zou niet zo ongrijpbaar lijken als haar zelfdestructieve alcoholische vader haar niet in de weg stond. Trailer op <https://youtu.be/EvBmfTyvyCs> Zie ook <https://www.festival-cannes.com/f/the-chaos-she-left-behind>

◆ Eind mei arriveerden 28 blusvliegtuigen en meer dan 200 bemanningsleden en ondersteunend personeel uit Australië waar het nu winter is en de nood daar beperkt is. Het moet Griekenland helpen het brandseizoen dat ondertussen serieus begonnen is, aan te pakken. De middelen zullen gedurende het hele brandseizoen strategisch in heel Griekenland worden gestationeerd, onder andere in Athene, Rhodos, Kalamata, Thessaloniki, Volos, Tripoli, Ioannina, Kreta en Alexandroupolis. Dit moet een uitgebreide dekking en snelle responsmogelijkheden garanderen. Het is het 5de brandseizoen dat Griekenland steun krijgt uit Australië. Deze brandweerlieden hebben een ideale ervaring, ze werken regelmatig nauw samen met overheidsinstanties.

Vele branden zijn het gevolg van de roekeloos / onvoorzichtig gedrag van mensen. Griekenland had tussen 1 januari en 1 mei 2024 al af te rekenen met 3.543 branden, een stijging van 22 procent ten opzichte van de 2.907 branden van dezelfde periode in 2023, aldus de brandweer die zich schrap zet voor een zeer moeilijk seizoen. Afgelopen winter was de warmste sinds de metingen die die sedert 1960 worden bijgehouden. De zes warmste Griekse winters ooit hebben plaatsgevonden in het afgelopen decennium.

Wenst u lid te worden?

Iedereen die Griekenland in zijn hart draagt, kan lid worden door storting van het lidgeld op bankrekening BE67 0014 7876 4087 (BIC: GEBABEBB) op naam van Eleftheria Paralias vzw, A. J. Witteryckstraat 14, 8310 Assebroek.

Lidgeld 2024:

- 14 € (jaarlijks) voor leden die het ledenblad, uitnodigingen en informatie **via e-mail** wensen te ontvangen
- 20 € (jaarlijks) voor leden die het ledenblad, uitnodigingen en informatie **via de post** wensen te ontvangen
- Steunende leden: 25 € / jaar - Ereleden: meer dan 25 € / jaar

Het lidmaatschap loopt van 1 januari tot 31 december

Het lidgeld telt voor alle personen van éénzelfde gezin en die onder één dak samenwonen

Scan de QR-code hiernaast met uw smartphone of tablet om een kopie van onderhavige Nea Paralias 75 op dat toestel te downloaden en daarop te lezen.

Of typ <https://bit.ly/4b5dsKu> in de adresbalk van uw internetbrowser om deze Nea Paralias 75 te downloaden en meteen op te slaan (!!!) op uw computer, tablet of smartphone.

◆ Een mannelijke aasgier die al minstens zes jaar vrijgezel is, keerde met een partner terug naar zijn ‘zomerverblijf’ in Meteora (na overwintering in Afrika) tot opwinding van wetenschappers van de Helleense Ornithologische Vereniging, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Alsof dit nog niet genoeg was, werd de ‘vrijgezel van de rotsen’, zoals ze hem noemden, vader. De nieuwe familie verwelkomde midden jun een babygier. De gierenouders broeden de eieren gezamenlijk uit gedurende ongeveer 1,5 maand.

Witte gieren, ασπροπάρηδων, in Griekenland behoren tot de meest bedreigde vogelsoorten in heel Europa. Er zouden hooguit vijf paren in Griekenland wonen. De aasgier (Neophron Percnopterus), ook wel de witte aasgier, Egyptische gier of faraokip genoemd, is de kleinste van de vier soorten gieren die in Griekenland en Europa voorkomen. Door vergiftigd aas is de populatie van de gieren ingestort. In Griekenland zijn er vandaag de dag nog maar vijf paren over, een daling ten opzichte van de vijftien paren die in 2012 werden geregistreerd en de zeventig paren die in 2000 werden geregistreerd.

Je kan het nest van een ander koppel van deze soort vogels in Bulgarije live gadeslaan op

<https://www.lifeneophron.eu> of

<https://youtu.be/HaQn83-MzEs>.

Zie ook de website van de Griekse Ornithologische Vereniging <https://www.ornithologiki.gr> en leer meer over deze vogels op <https://youtu.be/FR171IU95tA>.

◆ Meer dan een vijfde van de 11.500 bedreigde dier-, planten- en schimmelsoorten in Griekenland zijn ernstig bedreigd en worden dus met uitsterven bedreigd. Zo blijkt uit een herevaluatie van de Rode Lijst van het land. De soorten op de Rode Lijst van Griekenland zijn beoordeeld volgens de criteria van de International Union for Conservation of Nature (IUCN). De lokale Rode Lijst, gekoppeld aan de Rode Lijst van de IUCN, werkt als een vrij toegankelijke database, die toegang geeft tot wetenschappelijke informatie over flora en fauna.

Als gevolg van bepaalde beschermings- en instandhoudingsmaatregelen die worden geïmplementeerd, zijn sommige bedreigde soorten die voorheen met uitsterven werden bedreigd, opnieuw gecategoriseerd als laag risico. Voorbeelden van deze positieve transitie zijn de onechte karetschildpad, Caretta Caretta zeeschildpad, en de kleine torenvalk. De fauna in Griekenland is ongelooflijk divers, met veel verschillende soorten. De bergachtige gebieden van het land, vooral de bossen, zijn gastheer voor beren, wilde katten, bruine eekhoorns, jakhalzen, wolven, vossen, herten en lynxen. Een zeldzame soort wilde geit, bekend als kri-kri, leeft in de bergachtige gebieden van Kreta. Er zijn 116 soorten zoogdieren in Griekenland en 57 daarvan behoren tot bedreigde diersoorten, zoals de bruine beren van Epirus. In Griekenland worden ongeveer 422 vogelsoorten

geregistreerd en ongeveer 70 procent daarvan zijn trekvogels.

<https://www.iucn.org>

◆ De extreem giftige (zilverwang)paddennis, Lagocephalus Sceleratus, Λαγοκέφαλος, zaaide in juni nogmaals paniek onder strandgangers op Kreta. Op een video die op sociale media is geplaatst, is te zien hoe de invasieve vissen zwemmen en praktisch uit het water komen ondanks de menselijke aanwezigheid. Het is sinds enkele jaren een vis uit de Indische Oceaan die het via het Suezkanaal de oostelijke Middellandse Zee bereikte. Lagocephalus-aanvallen op zwemmers zijn de afgelopen jaren alarmerend toegenomen. De voorzitter van de beroepsvissers van de prefectuur Heraklion, Yiannis Androulakis, benadrukt dat deze incidenten niet op zichzelf staan. Een van de meest schokkende incidenten vond plaats in Sitia, Kreta, waar een kind werd aangevallen door een Lagocephalus en geopereerd moest worden. Verschillende soortgelijke incidenten zijn geregistreerd op andere eilanden, zoals in Kalymnos. De vissers van Kreta zijn wanhopig, omdat de invasieve soorten hun netten hebben vernietigd en hun vangst aanzienlijk hebben verminderd. Ze roepen de staat en de regio Kreta op om onmiddellijk te handelen. De opwarming van het zeewater in de Middellandse Zee leidt tot een proliferatie van invasieve vissoorten en kwalen. Volgens onderzoeksgroep Oceanus is deze vis een van de ergste invasieve soorten in de Middellandse Zee, met een aanzienlijke impact op het omringende ecosysteem en de visserij-industrie. De vis wordt beschouwd als een ernstig gevaar voor consumenten. Het bevat een krachtig toxine genaamd tetrodotoxine (TTX), dat dodelijk kan zijn voor mensen. Serafim Poulos, hoogleraar oceanografie aan de Universiteit van Athene, schatte dat er al zo'n achthonderd uitheemse soorten de Griekse wateren zijn binnen gedrongen. Zo'n vis zie je op <https://bit.ly/4bCGfqd>

◆ We vernamen in de Belgische media dat Rusland 81 EU-mediakanalen heeft verboden. Bijvoorbeeld het Belgische Knack, het Duitse Der Spiegel, het Spaanse El País en El Mundo. Ook 4 Griekse media werden verboden in de Russische Federatie, namelijk de publieke omroep ERT, MEGA TV, Proto Thema en SKAĬ.

◆ Eind november wordt in Thessaloniki ‘misschien eindelijk’ de langverwachte metro in gebruik genomen. Dit zal een einde maken aan een wachttijd van bijna twee decennia. De metro zal die een deel van het drukke wegverkeer in de op één na drukste stad van Griekenland verlichten. In november 2023 stroomden honderden bezoekers toe om het interieur van het metrostation Agia Sofia in Thessaloniki te bekijken tijdens een openhusevenement. Op dat moment was er geen vaste datum voor de opening van het metro-

systeem, maar het was een van de 71 openbare en particuliere ruimtes van architectonisch belang die voor die dag werden geopend als onderdeel van het openhuistouren van 2023.

Het project van 3,5 miljard euro zou oorspronkelijk in 2012 voor het publiek worden opengesteld. De bouw begon bijna twee decennia geleden in 2006, maar de voortgang werd vertraagd door een reeks belangrijke archeologische ontdekkingen in de metrotunnels. Na voltooiing in 2024 zal het metrosysteem van Thessaloniki zich uitstrekken over 9,6 kilometer en 13 stations bedienen. Met het oog op 2040 zal naar verwachting een metronetwerk van 48 km worden ontwikkeld, met 44 stations, 2 lijnen en 3 depots. De Μετρό Θεσσαλονίκης is het eerste zelfrijdende automatische metrosysteem in Griekenland.

De eerste voorstellen voor een ondergronds spoorwegsysteem voor Thessaloniki werden gedaan in 1918, tijdens de herinrichting van de stad na de brand van 1917. In 1968 werd een ringvormige metrolijn voorgesteld met de volgende route: Axios Estuarium - Chalastra - Agios Athanasios - Nieuw treinstation van Thessaloniki - Kalamaria - Macedonië Airport - Megalo Embolo - Axios Estuarium. In 1973 stelde OASTH (Organisatie van stadsvervoer van Thessaloniki, Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης) de ontwikkeling van een ondergronds spoorwegnet voor. De eerste poging om een metro in Thessaloniki te bouwen begon in de drie jaar 1986-1989, tijdens het burgemeesterschap van Sotiris Kouvelas. Na relevante wetenschappelijke studies begon begin oktober 1988 het eerste deel van de bouw: 650 meter lang. Het project werd uiteindelijk definitief stopgezet vanwege gebrek aan interesse van de centrale regering van Griekenland. Uiteindelijk werd deze onvoltooide constructie, die door de bevolking van Thessaloniki en vooral door de critici "Kouvelas' gat" werd genoemd, als zinloos beschouwd. Het project werd in 1992 opnieuw aanbesteed. Twee tijdelijke contractanten werden in 1994 geselecteerd maar gesprekken liepen vast in 1996. Uiteindelijk werd in 1998 een contract getekend met het consortium Thessaloniki Metro maar tot 2002 slaagde het consortium er niet in om de nodige middelen te verkrijgen.

In september 2003 werd besloten om het te bouwen als een openbaar project, mede gefinancierd door de Europese Unie, die er uiteindelijk mee instemde het te cofinancieren. De voorlopige planning begon meteen in 2003 en de aanbestedingen werden in augustus 2005 gelanceerd. Het contract werd op 7 april 2006 ondertekend en de bouwwerkzaamheden begonnen eind juni 2006 met de installatie van de bouwplaats naast het treinstation van Thessaloniki (3). De bouwperiode werd aanvankelijk geschat op 6,5 jaar, met voltooiing van het project in oktober 2012, een symbolische datum die zou samenvallen met de 100ste verjaardag van de bevrijding van de stad.

Zie ook <https://www.emetro.gr> en <https://www.oasth.gr>

◆ Griekenland is het meest complexe land van Europa om zaken te doen, volgens de Global Business Complexity Index (GBCI) van de TMF Group (4), een toonaangevende leverancier van compliance- en administratieve diensten. Uit het onderzoek van dit jaar blijkt dat Denemarken, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Jersey tot de gemakkelijkste rechtsgebieden in Europa behoren om zaken te doen. Dankzij de klantvriendelijke omgang met wet- en regelgeving en processen behoort Nederland regelmatig tot de eenvoudigste jurisdicties voor de bedrijfsvoering. De stabiliteit van de regelgeving van het land, de steun voor nieuwe ondernemingen en de sterke ecosystemen voor fintech- en AI-gestuurde bedrijven blijven aantrekkelijk voor buitenlandse investeerders.

◆ Griekenland verloor in de voorbije 250 jaar tijd zo'n 30 vierkante kilometer van zijn stranden als gevolg van klimaatverandering. Dat verklaarde Costas Synolakis aan de ERT op 17 juni. Synolakis is een vooraanstaande autoriteit op het gebied van de impact van natuurrampen, en hoogleraar civiele techniek en milieutechniek aan de Technische Universiteit van Kreta en de Universiteit van Zuid-Californië. Hij verwees naar gegevens van de Europese Unie. Synolakis waarschuwde verder voor enorme financiële kosten door de vernietiging van grote delen van de van toerisme afhankelijke Griekse kustlijn. Deze kosten, legde Synolakis uit, hebben alleen betrekking op gedeerde inkomsten uit kustactiviteiten en omvatten niet eens het verlies van gebouwen en infrastructuur die zullen worden getroffen door erosie. De academicus verwees naar het strand van Kalyvia buiten Chania, Kreta, dat is verdwenen als een gecombineerd gevolg van de stijgende zeespiegel en massale zandwinning in de jaren 1950 voor de bouw van de luchthaven van Souda, en merkte op dat een ander strand op het eiland, Platanias, ook in gevaar is.

◆ Wist je dat het medialandschap in Griekenland de afgelopen dertig jaar sterk veranderde? Belangrijke ontwikkelingen zijn onder meer de deregulering en privatisering van het omroepsysteem in de jaren 1980, resulterend in een overvloed aan particuliere tv-zenders en radiostations, zowel nationaal, regionaal als lokaal. Tegenwoordig telt Griekenland eind mei 2024 naast de openbare omroep ERT ongeveer 150 en particuliere tv-zenders en 1.150 particuliere radiostations. Dankzij de omschakeling naar digitale media en internet kan je vele van deze tv-zenders bekijken en radiostations beluisteren bij jou thuis.

◆ De Turkse overheid creëert een digitale tweeling van Agia Sofia om het te herbouwen als

het wordt verwoest door een catastrofale aardbeving of brand. Bijna elke centimeter van het unieke meesterwerk is gescand. We hoeven het niet te zeggen, de Agia Sofia blijft het symbolische centrum van het Grieks-orthodoxe geloof, zelfs bijna zes eeuwen na de val van de Ottomanen en de omvorming tot een moskee. Van 537 tot 1453 was de 'Grote Kerk', zoals de Byzantijnen het noemden, het oostelijke hart van het christendom. Het monument staat sinds 1985 op de werelderfgoedlijst van UNESCO en trekt jaarlijks miljoenen bezoekers, zowel de lokale bevolking als toeristen. De structuur heeft echter in de loop van de tijd geleidelijke slijtage ondergaan als gevolg van bezoekersverkeer en omgevingsfactoren.

"Het is een project waar alles bij elkaar zit. Met behulp van de nieuwste scantechnieken hebben we een digital twin gemaakt. Dit project zorgt ervoor dat, als er sprake is van verslechtering of als de constructie instort als gevolg van een aardbeving, brand of ramp, er een project is om het identiek te reconstrueren", legt Şengül Koncagül uit, hoofd van de afdeling Artefacten en Bouwwerken bij de Algemene Directie Stichtingen, in een interview met TRT News. Aardbevingen en tsunami-koorts hebben Istanbul in hun greep sinds de ramp van vorig jaar in het zuiden van Turkije, omdat inwoners van de dichtstbevolkte stad van Europa vrezen dat ze met soortgelijke verwoestingen te maken kunnen krijgen.

"Een aardbeving kan op elk moment plaatsvinden in Istanbul", zei Efthymios Lekkas, hoogleraar geologie en natuurrampen, onlangs in een gesprek met ERT, daarbij verwijzend naar de tsunami-waarschuwborden die in de stad zijn geplaatst. De Griekse wetenschapper, die de beste seismoloog van het land is, merkte op, dat slechts een derde van de gebouwen niet bijzonder kwetsbaar is in de stad met 20 miljoen inwoners.

◆ Nadat het in 2022 nog formeel werd afgewezen door The British Museum, mag digitaal archeoloog Roger Michel en zijn team nu wel de Parthenon-friezen in het British Museum scannen in een poging om 3D-replica's te maken en de kans te vergroten dat de echte worden teruggegeven aan Griekenland. Michel en zijn team digitale archeologie runnen een hightech werkplaats in Midden-Italië, waar ze de Parthenon-friezen nabouwen met hun digitale 3D-printapparatuur. Michel en het team zijn van plan om exacte 3D-replica's van de friezen te maken en deze aan het British Museum te schenken in ruil voor de teruggave van de originelen aan Griekenland. In maart 2022 scanden een aantal archeologen in het geniep met smartphones en tablets een zestal artefacten, nu mag het dus officieel en met professionele scanners.

◆ Een enorme structuur, uniek voor de Minoïsche archeologie, is in juni geïdentificeerd bij opgravingen in de buurt van de stad Kastelli, Kreta. Het werd ontdekt tijdens werkzaamheden voor de

installatie van radars voor de nieuwe luchthaven die op Kreta wordt gebouwd.

Het monumentale architectonische complex is cirkelvormig en circa 48 meter in doorsnee. Het heeft een oppervlakte van ongeveer 1.800 m². Dit is het eerste monument van dit type dat op Kreta is geïdentificeerd en opgegraven. Archeologen zeggen dat het misschien een soort gemeenschapsgebouw was, een herkenningpunt voor de wijde omgeving. Het werd vermoedelijk gebruikt tussen 2000 en 1700 vóór Christus. Aanwezigheid van aardewerk geeft aan dat het gebruik van het monument in latere tijden werd voortgezet. De vondst bevindt zich op het hoogste punt van de top van de Pakura-heuvel, bijna 500 meter hoog. Dit is een unieke vondst van groot belang, zei minister van Cultuur Lina Mendoni, en dat opgravingsonderzoek van de vondst moet worden voortgezet. Archeologen zeggen dat het monument en de structuur van de zones en ruimtes geen exacte parallel hebben met andere gebouwen uit dezelfde periode op Kreta. Er wordt gezocht naar een alternatieve locatie voor de radars voor de nieuwe luchthaven.

◆ Griekenland introduceerde op 1 juli 2024 de 6-dagenweek, 48-urenweek en gaat daarmee in tegen een wereldwijde trend. Vakbonden zeiden meteen dat de nieuwe wet een belediging is voor de rechten van werknemers die zou kunnen leiden tot 'barbaarse' omstandigheden in Griekenland met een 6-dagenweek op een moment dat er wereldwijd een groeiend momentum is in de richting van een 4-daagse werkweek. Bepaalde industriële en productiefaciliteiten, samen met bedrijven die 24/7 diensten verlenen, komen in aanmerking om de werkweek te verlengen tot meer dan vijf dagen. Werknemers in de horeca en het toerisme worden niet meegerekend in de langere werkweken.

De wijziging van de arbeidswet werd in september 2023 goedgekeurd na productiviteitsproblemen die ertoe hebben geleid dat veel werknemers extra uren hebben gemaakt en vaak niet worden gecompenseerd voor de tijd. Ambtenaren merken ook op dat er een tekort is aan geschoolde arbeidskrachten als gevolg van een krimpende bevolking. De regering beweerde dat de nieuwe arbeidswet EU-richtlijnen in de Griekse wet opneemt en een manier is om zwartwerk te bestrijden, flexibiliteit te bieden en de werkgelegenheid in het algemeen te stimuleren. Werknemers die de extra tijd wel inzetten, ontvangen 40 procent extra tijdens de extra acht uur en 115 procent van hun normale salaris als ze op een feestdag werken.

◆ De oudste vrouw van Griekenland, Irini Baroulakis, is op 119-jarige leeftijd overleden (14 mei 2024). Ze woonde in Paidochori Apokoronas, Chania, Kreta.

◆ De Britse Royal Navy geeft zijn nieuwste nucleaire onderzeeër de naam Agamemnon, naar de Griekse koning van Mycene. Het schip werd eind april 2024 gezegend en gedoopt met een fles bier van de plaatselijke Ulverston Brewing Company die tegen haar romp werd geslagen.

De onderzeeërs van de Astute-klasse zijn een essentieel onderdeel van de defensiecapaciteiten van de Britse natie. Vijf onderzeeërs van de Astute-klasse zijn al in dienst en het werk is ook in volle gang in Barrow aan het zevende en laatste schip. De onderzeeërs van de Astute-klasse zijn 97 meter lang en wegen 7.400 ton met geavanceerde nucleaire technologie, wat betekent dat de schepen nooit hoeven te worden bijgetankt. Ze kunnen hun eigen zuurstof en zoet water uit de oceaan produceren en zijn in staat om de wereld rond te reizen zonder aan de oppervlakte te komen. Veel schepen van de Royal Navy zijn door de geschiedenis heen vernoemd naar figuren en

wezens uit de oude Griekse mythologie. We vermelden ondermeer:

- zes schepen kregen de naam HMS Charybdis, genoemd naar het zeemonster uit de oude Griekse mythologie. Het eerste van deze schepen werd in 1809 in gebruik genomen.

- HMS Naiad, genoemd naar de vrouwelijke geesten of nimfen uit de Griekse mythologie die de leiding hadden over fonteinen, putten, bronnen, beken, beken en andere zoetwatermassa's, was een fregat uit 1963. - HMS Hercules, een 20.000 ton zwaar slagschip van de Colossus-klasse, uit 1910. Verschillende andere schepen met dezelfde naam. Hercules is de Romeinse naam voor Herakles, de figuur uit de Griekse mythologie. Herakles is de oude mythische held, beschouwd als de grootste van de Griekse helden.

- HMS Calliope, genoemd naar de muze van epische poëzie in de oude Griekse mythologie.

HMS staat voor His / Her Majesty's Ship, Zijner / Harer Majesteit's Schip.

(1) Het Agentschap voor Natuurlijke Omgeving en Klimaatverandering (OFYPECA, Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής)

(2) Eid-feestdagen zijn twee verschillende feestdagen die gezamenlijk Eid worden genoemd, elk met zijn eigen rituelen en vieringen.

(3) Het centrale Νέος Σιδηροδρομικός Σταθμός Θεσσαλονίκης is het grootste en drukste treinstation dat ooit in Griekenland is gebouwd en een van de belangrijkste werken van moderne architectuur van het land. De bouwwerkzaamheden begonnen in 1937, liep vertraging en schade op door de oorlog en bediende het publiek al sinds het einde van de jaren 1940. Op 22 januari 1951 vond een informele inhuldiging plaats en in februari 1962 werd een officiële inhuldiging gehouden. Het station is gelegen aan de Monastiriou-straat, op de kruising met de Anageniseos-straat. Het oude treinstation van Thessaloniki, Θεσσαλονίκη-Πόλις, ligt vlakbij de haven aan de Oude Stationsstraat, Οδού Παλαιού Σταθμού, en werd lange tijd gebruikt als goederenstation. In 2023 heropende het als passagiersstation van de voorstedelijke spoorlijn.

(4) TMF Group is een onafhankelijke financiële dienstverlener die accounting-, management- en vennootschapsrechtelijke diensten aanbiedt. De multinational ontstond in Nederland en telt ongeveer 6.000 werknemers, verspreid over 100 vestigingen. Bron: Wikipedia. <https://www.tmf-group.com>

Op tv: Grieken in België

In de documentaire ERT-reeks 365 στιγμές, 365 momenten, belicht Sofia Papaioannou de persoonlijke verhalen achter grote gebeurtenissen en hoe ze het leven van veel mensen hebben getekend. Het gaat over de momenten die het verloop van een gebeurtenis bepaalden, die zelfs de geschiedenis markeerden. Het probeert licht te werpen op belangrijke kwesties van de samenleving, de politiek, de actualiteit en de geschiedenis van vandaag, met reportages op

plaatsen waar de gebeurtenis plaatsvond, in Griekenland en in het buitenland.

In aflevering 15 (2024), presenteerde Sofia Papaioannou de verhalen van de Grieken in België, in Brussel en in Limburg, met Grieken die vroeger mijnwerkers waren, pratend met mensen die hard werkten, maar ook met hun kinderen en kleinkinderen die in België werden geïntegreerd en zich onderscheidden.

Aflevering 15 (met Engelstalige ondertiteling) bekijk je op <https://www.ertflix.gr/vod/vod.381253-365-stigmes-33>
Andere afleveringen zijn te vinden op <https://www.ertflix.gr/series/ser.219821-365-stigmes>

Voordelen voor EP-leden

Op vertoon van de lidkaart 2024 geniet u van uitzonderlijke voordelen bij de sponsors:

- 10% korting bij een maaltijd in restaurant El Greco, Sint-Jakobsstraat 48, Brugge

- een gratis aperitief bij een maaltijd in restaurant El Greco, Brugsesteenweg 14, Roeselare

Films onder de sterren

De eerste bioscoop in Griekenland opende in 1896. In de zomer van 1900 werden in de overvolle cafés van het Syntagmaplein voor het eerst films buiten geprojecteerd door de zogenaamde provolatzides, die grote stukken lakens openvouwden om films te vertonen in populaire delen van de stad. Kort daarna begonnen de eerste officiële openluchtbioscopen op te duiken, in eerste instantie met gratis toegang. Ze werden zo populair dat er in de jaren 1960 meer dan 500 bioscopen in Attica actief waren. Sommige zijn gemeentelijk, andere privé; sommige liggen verscholen in parken, andere liggen aan zee of in vergeten tuintjes en binnenplaatsen tussen flatgebouwen.

Openluchtbioscopen of zomerbioscopen, of Θερινός Κινηματογράφος zoals de Grieken ze noemen, zijn een oude traditie in heel Griekenland. Er zijn zo'n 65 openluchtbioscopen in de regio Attica en veel van de meest historische bioscopen zijn te vinden in het centrum van Athene. Openluchtbioscopen zijn een genot dat maar weinig landen bieden. Voor Grieken is het routinematig om van een film te genieten in een zomerbioscoop en te nippen aan een koud drankje. Voor bezoekers is het een eenmalige ervaring die bijna net zo plezierig is als een duik in het koele, kristalheldere water van Mykonos of een bezoek aan de tempel van Zeus in Sounio.

Sommige van die bioscopen in Athene zijn zo oud als de geschiedenis van het theater (bioscoop) zelf, gelegen op een dak met uitzicht op de Akropolis. Andere, meer recente etablissementen, liggen direct aan het water, of in een park. Een van de klassieke onderdelen van de zomerbioscoop-ervaring is de prachtige omgeving die je omhult voor een volledige zintuiglijke ervaring terwijl je geniet van een zomerbries. Vele zijn omgeven door geurige tuinen die de zwoele avond compleet maken met de typische Griekse geur van oranjebloesem, jasmijn, ...

We geven een opverzicht van een aantal Atheense openluchtcinema's. Het is een must om tijdens je verblijf naar een 'film onder de sterren' te gaan kijken, terwijl je geniet van de omgeving, een zwoel windje, een hapje en een drankje!!! Laat de krekels tjilpen en negeer af en toe andere achtergrondgeluid... ze versterken alleen maar de sfeer. Een onvergetelijke avond in ruil voor een entreekaartje dat gewoonlijk slechts 7 euro kost. Raadpleeg de bioscoopgids οδηγός σινεμά op <https://www.athinorama.gr/cinema> of de website van de bioscoop.

- **Ciné Zefiros** is te vinden in het centrale deel van Ano Petralona in Athene. De bioscoop, die in 1938 in gebruik werd genomen, is sindsdien een klassieke keuze voor een bioscoopervaring in de buitenlucht. Tegen het midden van de jaren 1950 was Ciné Zefiros begonnen met het brengen van variétéschows, evenals klassieke Karagiozis-

uitvoeringen. In de bioscoop worden nog steeds ouderwetse, klassieke films gedraaid. Het vertoont ook streng geselecteerde be kroonde films van de wereldcinema.

http://cineanamnisi.blogspot.com/2012/06/blog-post_9260.html

- **Ciné Thiseio**, Σινέ Θησείον, is een andere klassieke bioscoop gebouwd in 1935 in het centrum van Athene. Gelegen in de autovrije Apostolou Pavlou 7, Thiseio/Makrigianni. Thiseio, genoemd naar de schitterend bewaard gebleven Thiseio, de oude tempel van Hephaestus (1).

Ciné Thiseio ligt op een korte loopafstand van het gelijknamig metrostation. Bezoekers van deze unieke bioscoop kunnen 's nachts genieten van het adembenemende uitzicht op de Akropolis en tegelijk een prachtige film. Deze bioscoop maakte in de jaren 1980 een renaissance door dankzij het krijgen van een nieuwe, visionaire eigenaar genaamd Thomas Maniakis. Hij kon de openluchtbioscoop nieuw leven inblazen en trad zelfs op in variétéschows tijdens filmpauzes. De shows omvatten Manakis' jongleren en professionele zangers die hun talenten lieten zien om ervoor te zorgen dat het publiek grondig werd vermaakt. De familie Manakis doet er alles aan om de bioscoopgangers met zorg te verwennen, het ultieme plezier en ontspanning te bieden.

Het bioscoopcafé biedt alles waar je naar hunkert om van te genieten terwijl je naar de film kijkt: ter plaatse bereide hapjes en drankjes, een speciale huiswijn, evenals rustieke tsipouro uit Agrinio...

<https://cine-thisio.gr>

- **Ciné Athinaia**, Σινέ Αθηναία ligt in het chique centrum van Athene, in Kolonaki. Het is een relatief moderne locatie. Opende voor het eerst zijn deuren in 1979, maar wordt sindsdien beschouwd als een verborgen schat van Athene. De meeste klanten zeggen dat deze openluchtbioscoop uniek is omdat het een extreem vredig, verborgen toevluchtsoord is in het bruisende centrum van Athene. De Athinaia serveert een iconische tiropita kaastaart in zijn kantine, die tot voor kort helemaal werd gerenoveerd. <https://cineathinaia.gr>

- **Ciné Paris** is al sinds het begin van het witte doek een begrip in Athene en gaat door als een van de meest iconische bioscopen in Griekenland. Je beleeft er een unieke filmische ervaring op een mediterrane daktuin met een prachtig uitzicht op de Akropolis, in het hart van Plaka. Het zou ook in de schijnwerpers zijn gezet door media over de hele wereld. Met meer dan een eeuw geschiedenis op zijn naam is Ciné Paris een integraal onderdeel geworden van het Atheense landschap, netjes weggestopt in het marmer van de Akropolis. De bioscoop werd voor het eerst geopend in de jaren 1920 in Kidathineon en vernoemd naar de lichtstad door de Griekse oprichter, een kapper met

jarenlange ervaring in Parijs. Ciné Paris opereerde oorspronkelijk als een bioscoop die het hele jaar door open was. De bioscoop was aanvankelijk gehuisvest in een afgesloten ruimte, maar verhuisde in het begin van de jaren 1960 naar het karakteristieke gebouw met unieke architectuur in dezelfde straat, Kidathineon 22, waar het vandaag de dag nog steeds is gehuisvest.

Na een lange periode van sluiting werd het in 1986 heropend onder een nieuwe eigenaar, waarbij het overging in uitsluitend een openluchtbioscoop. Het gebouw werd aangekocht door de Stelios Philanthropic Foundation (<https://stelios.org/greece>) en na een sluiting van vier jaar wegens onderhoud werd Cine Paris in mei 2024 heropend. De renovatie is ingrijpend geweest, waarbij Cinobo - het toonaangevende Griekse streamingplatform voor film - de curatorische en operationele leiding heeft overgenomen. Cinobo belooft een filmische ervaring als geen ander te leveren op het adembenemende terras van de bioscoop.

<https://www.cineparis.gr>

- In de schaduw van de Lycabettus-heuvel, op het plein Dexamenis 7 in de Atheense wijk Kolonaki, ligt Σινέ Δεξαμενή, **Ciné Dexameni**.

Het café Dexameni, gelegen aan het gelijknamig plein, was een ontmoetingsplaats voor dichters en schrijvers uit het begin van de 20ste eeuw, zoals Souris, Papadiamantis, Varnalis, Kazantzakis, of later Odysseas Elytis, wiens standbeeld in 1997 op het plein werd opgericht. In het café Dexameni heeft Pavlos Nirvana de enige twee bekende foto's van Alexandros Papadiamantis gemaakt. In 1991 transformeerde het Cultureel Centrum van EYDAP Medewerkers (2) het dak van café Dexameni in een openluchtbioscoop, een stedelijk experiment in een onvermoede tijd dat slaagde en tot op de dag van vandaag geliefd blijft. Het selectie criterium voor films is hun kwaliteit, of het nu gaat om commerciële films en blockbusters of niet. De Europese cinema heeft daar zijn ereplaats, vooral in eerbetonen. De Ciné Dexameni is het constante referentiepunt in een vierkant, waarvan het gebruik veel heeft meegemaakt. Het heeft moderne digitale projectoren. Het geurt er naar jasmijn en basilicum. <https://cinedexameni.gr>

- **Ciné Alsos** is een zomerbioscoop in het park van Nea Filadelfia, Athene, en werd in een recent verleden volledig gerenoveerd.

<http://www.cinealsos.gr>

- **Ciné Marilena** is actief sinds 1962 en is een historische bioscoopbestemming voor de inwoners van Ano Glyfada en de wijde omgeving.

<https://marilena.com.gr>

- **Ciné Amaryllis** begon in 1935. Afgelegen, in een wijk die toen niet meer dan een dorp was, Agia Paraskevi. Het is zeer centraal gelegen aan het begin van de Agios Ioannou-sstraat. In 2018 ging het over in nieuwe handen en werd geïnvesteerd om films optimaal te beleven. Ook hier is de projectie digitaal, met heldere en briljante beelden, terwijl het Dolby Digital 5.1-geluid overal om je heen op een bevredigend volume wordt afgespeeld. De fauteuils zijn comfortabel geplaatst en hebben verschillende tafels ertussen.

<https://cineamarillis.gr/cine-amarillis>

- **Ciné Flisvos** is de enige openluchtbioscoop in Palaio Faliro en sinds 2003 actief. Het ligt naast de jachthaven van Flisvos en op slechts 9 meter van de zee. Cine Flisvos is een van de eerste openluchtbioscopen in termen van publieksoptocht en de meest populaire omdat hier bijna alle officiële premières van zomerfilms worden georganiseerd. Tegelijkertijd is er in de buitenruimte een eethoek voor degenen die willen genieten van hun drankje en eten in een groene omgeving en een speeltuin voor de lilliputters.

<https://cineflisvos.gr/cine-floisvos>

- **Cinema ARIAN** opende voor het eerst in 1959 in Glyfada. Het sloot in 1986 vanwege de crisis van de zomerbioscopen, toen de zomerbioscoop met een capaciteit van 500 toeschouwers aan de achterkant van de Ariane-arcade opereerde. ARIAN werd 32 jaar later in 2018 nieuw leven in geblazen. De uitbaters zijn consequent van plan om hun publiek de zorg en aandacht terug te geven die het nodig heeft.

<https://www.ariancinema.gr>

- **Ciné Mimis Fotopoulos** kreeg zijn naam ter ere van wijlen acteur Mimis Fotopoulos (1913-1986) (Δημήτρης (Μίμης) Φωτόπουλος) voor zijn bijdrage aan de Griekse cinema, die in Maroussi woonde. De exploitatie van de bioscoop begon in de zomer van 1995 en sindsdien is het niet gestopt met het exploiteren en produceren van cultuur voor de inwoners van Maroussi en elke vriend van kwaliteitscinema en geselecteerde culturele evenementen. De bioscoop is een verademing door het weelderige groen. <https://cinefotopoulos.gr> Meer over Fotopoulos op

<https://www.imdb.com/name/nm0288192/bio>

Openluchtbioscopen zijn te vinden in vele grote en kleine Griekse steden. Ze maken deel uit van de Griekse cultuur die je moet ervaren. Ga onder de sterren zitten en geniet van een onvergetelijke avond.

(1) De tempel van Hephaistos (ook wel Hephaisteion en – onjuist – Theseion genoemd) is een van de best bewaarde oud-Griekse tempels. Hij staat op het hoogste punt van de Kolonos Agoraios, de lage heuvel aan de westkant van de Agora van Athene. De tempel stamt uit de tweede helft van de 5de eeuw vóór Christus. Bron: Wikipedia

(2) De Culturele Vereniging van EYDAP (Πολιτιστικό Κέντρο Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ) is in 1983 opgericht door medewerkers van EYDAP. Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας is het Atheense bedrijf voorwatervoorziening, riolering en afvalwaterzuivering. <https://pke-eydap.gr>

Politie in het oude Griekenland

Het Griekse woord voor 'politie' is geen woord dat daar op lijkt. Het woord politie is nochtans internationaal te noemen, met uiteraard talrijke taalvarianten, bijvoorbeeld: police (Frans en Engels), Polizei (Duits), politsei (Ests), polizia (Italiaans), polícia (Portugees), politia (Roemeens), politi (Deens), politiet (Noors), polis (Zweeds, Turks), policja (Pools). Zelfs in landen met Cyrillisch alfabet herken je de variant: полиция (políciya, Bulgaars), полицијата (políciyata, Noord-Macedonië).

Hoewel het oude Griekenland geen politiemacht had op dezelfde manier als we ze tegenwoordig kennen, hadden ze wel systemen voor het handhaven van de orde en de wetten.

De term 'politie' die door moderne staten wordt gebruikt om de instelling te beschrijven die de wet en de orde handhaaft, komt van het Middelfranse woord policie (met c), op zijn beurt van het Latijnse politia, wat de latinisering is van het Griekse politeia, πολιτεία, dat staat voor burgerschap, administratie, burgerlijk staatsbestel.

Dit is afgeleid van het woord polis, dat niets anders beschrijft dan de stad, of beter gezegd, de stadstaat. In het oude Griekenland vertegenwoordigde het woord politeia alle autoriteiten en de macht die door het staatshoofd werd beheerst om ervoor te zorgen dat werd voldaan aan wat van kracht was gestemd.

Het Griekse woord voor politie is echter astynomia, αστυνομία, een samengesteld zelfstandig naamwoord dat bestaat uit asty (het officiële woord voor de stad) en nomos (wet).

Daarom is de politie als instituut direct verbonden met het ontstaan en de ontwikkeling van 'de stad'. En aangezien de wet essentieel is voor het voortbestaan, de welvaart en de groei van de stad op alle mogelijke niveaus, kan worden gezegd dat de politie het huwelijk presenteert van een feitelijk feit (de ontwikkeling van de stad) en een spiritueel feit (gehoorzaamheid aan de wet).

Politie was onbekend in het oude Griekenland tot de 5de eeuw vóór Christus. Historisch bewijs toont aan dat vanaf die tijd de politieautoriteiten zich begonnen te vormen en uit te blinken, met name in de stadstaat Athene, waar slaven in openbaar bezit door magistraten als politiemacht werden gebruikt. Een groep van 300 Scythische slaven, zogenaamde roededragers, werd gebruikt om openbare bijeenkomsten te bewaken, om de orde te handhaven en de menigte onder controle te houden, en hielp ook bij het omgaan met criminelen, het behandelen van gevangenen en het verrichten van arrestaties. Ze traden op namens een groep van elf gekozen Atheense magistraten die verantwoordelijk waren voor

arrestaties en executies, en voor sommige aspecten van de openbare orde in de stad. Ondanks dat ze 'boogschutters' werden genoemd, gebruikte de Scythische politie waarschijnlijk geen pijl en boog (een van de komedies van Aristophanes heeft een Scythische boogschutter als personage en spreekt gebroken Grieks met een accent). Andere taken die verband houden met politiewerk zoals we het nu kennen, zoals het onderzoeken van misdaden, was toen de taak van de burgers zelf.

Vanaf de 5de eeuw voor Christus, toen de basis van grootsheid en welvaart was gelegd voor de bevolking van Athene, werden autoriteiten opgericht met een missie die vergelijkbaar was met die van moderne politieautoriteiten. In het oude Griekenland verwees de term πολιισσός (polissoos) (πόλις + σάζω) naar een persoon die de leiding had over de stadswacht.

De belangrijkste bekommernissen van deze eerste oude politie waren orde, gedrag, hygiëne, bescherming van de goede zeden, marktpolitie, toezicht, toezicht op gebouwen, toezicht op vreemdelingen, het voorkomen van openbare ongevallen, enzovoorts. In het bijzonder waren er verschillende autoriteiten die door de staat waren opgericht om zijn welzijn en burgers te beschermen. Al deze afzonderlijke organen werden gecontroleerd en gereguleerd door de Areopagos, waar recht werd gesproken en vergaderd. De Areopagos is de oudste en beroemdste rechtbank van het oude Athene. Zo genoemd, omdat zij zitting hield op de 'Heuvel van Ares' of Ἄρειος πάγος, 'heuvel der vervloekingen', ten westen van de Acropolis.

De Griekse politie kreeg haar huidige structuur op 1 oktober 1984 toen de 3 diensten werden samengevoegd:

- de Gendarmerie (Χωροφυλακής, Chorofylakis, opgericht in 1833),
 - de Stadspolitie (Αστυνομίας Πόλεων, Astynomias Poleon, opgericht in 1920, in 4 steden: Athene, Piraeus, Patras en Corfu),
 - de Nationale Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας, in 1958 opgericht als Γενική Διεύθυνσις Εθνικής Ασφαλείας).
- In 1986 kwam daar nog de Griekse Plattelandswacht (Ελληνική Αγροφυλακή, Elliniki Agrofylaki, opgericht in 1836) bij.

De Griekse politie (Elliniki Astynomia, Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) is een Veiligheidsmacht (Σώμα Ασφάλειας) (wetshandhavingsinstantie) volgens de Griekse wet met zowel centrale als regionale diensten, Κεντρικές και Περιφερειακές υπηρεσίες.

Website van de Griekse politie:

<https://www.astynomia.gr>

- ✓ Je zou het niet voor mogelijk houden... Je geniet zorgeloos van de ochtendkoelte op het strand en dan duikt er plots een migrant op die je achter je rug nadert om dan jouw halsketting af te rukken en te gaan lopen. SKAİ tv was op 4 juni rond 07.00 uur een live verslag aan het maken op het strand van Alimos (15 km van het centrum van Athene, 8 km ten zuiden van Piraeus). Plots waren alle kijkers van het programma Σήμερα getuige van een diefstal die zowaar live werd uitgezonden. Het brute incident kan je hier herbekijken: <https://youtu.be/Ta3z7pK3RUI> . Je ziet ook een interview met het slachtoffer. De vrouw verklaarde dat de ketting met kruisje weinig waarde had. Het was hoedanook geen prettige ervaring. Σήμερα (Vandaag), is de ochtendbriefing op SKAİ met Dimitris Economou en Akis Pavlopoulos. Een informatieve tv-show met analyses, reportages en nieuws over de actualiteit die je iedere werkdag kan zien op SKAİ tussen 05.00 uur en 8.50 uur Belgische tijd. In het daarop volgende programma Αταίριαστοι (Ongepast) (van 8.50 uur tot 10.50 uur) geven Yiannis Ntsounos en Christos Koutras met enige humor een scherp commentaar op alle aspecten van de gebeurtenissen. Dagelijks afgestemd op de polsslagen van de actualiteit in Griekenland en de wereld, onderzoeken en onthullen ze alles wat we moeten weten over de kwesties die burgers bezighouden, communiceren ze met kijkers door hun vragen te beantwoorden, praten ze met experts en persoonlijkheden uit het openbare leven. Hét onderwerp van de dag (4 juni) becommentarieerden ze hier: <https://youtu.be/PUK05gnQoYA> . Website op <https://www.skai.gr/tv/live> en livestream in HD op http://skai-live-back.siliconweb.com/media/cambria4/index_bitrate2000K.m3u8
- ✓ In onze vorige Nea Paralias (nummer 74) vermeldden we dat elk jaar op 19 mei de Evzones van de ceremoniële eenheid van de Presidentiële Garde het traditionele zwarte Pontische uniform dragen ter herdenking van de Pontische genocide. De Ponten herinneren 19 mei als Zwarte Dag. In de video ziet u Evzones in het traditionele Pontische uniform: <https://youtu.be/7H3MJ1bEC4E>
- ✓ Op 25 mei brachten we een bezoek aan de Oude Kaasmakerij in Passendale (zie ook rubriek Terugblik). Het was niet alleen leerzaam, het was ook een lekkere ontdekking. Je kan de geschiedenis van de kaasmakerij lezen op <https://www.deoudekaasmakerij.be/overons/historiek>
- ✓ De Griekse stad Santa, gelegen in Pontus, is nu een spookstad die wordt verwaarloosd sinds de Grieken in 1923 gedwongen werden hun voorouderlijke huizen te ontvluchten in de uitwisseling van bevolkingsgroepen met Turkije. Vóór 1923 bestond het uit 7 nederzettingen: Pistofanton, Zournatzanton, Tsakalanton, Ischananton. Kozlaranton, Pinetanton en Terzanton en volledig bewoond door ongeveer 6.000 Grieken. Rond het einde van de 19de eeuw had Santa 15 priesters, 8 kerken, 7 kapellen, 5 scholen, 9 leraren en zo'n 260 leerlingen. Er wordt aangenomen dat Santa net na 1461 werd opgericht toen Trebizonde in handen viel van de Ottomaanse Turken. Christenen uit de omliggende regio's van Trebizonde zoals Platana, Tonya en Muzena vluchtten naar de bergen om de Turkse vervolging en intimidatie te ontlopen. De naam is Dumanlı in het Turks. Het werd ingenomen en bewoond door Turken maar na de jaren 1950 vertrokken ze om verschillende redenen. Nu wil men er alles aan doen om dit historische erfgoed te delen met de volgende generaties. https://youtu.be/6_xyrf-XlxE
- ✓ TravelGuide24 is een reisprogramma die te zien is op het televisiekanaal ONE alsook op regionale kanalen zoals Thraki Net. Thanos Papadimitriou is jou gids naar mooie plekjes in Griekenland (en ook buiten Griekenland). Een recente bijdrage (30 mei) gaat over Folegandros, aan de westkant van de Cycladen: <https://youtu.be/5bLsAozZVjQ>
Laat Thanos je verder leiden naar de poort van de Peloponnesos, Korinthe, een stad met een glorieuze oude geschiedenis, en verder naar de hoofdstad van Evia, Chalkida: <https://youtu.be/KtbnLXSINyc>
Het YouTube-kanaal van TravelGuide24 is te vinden op <https://www.youtube.com/@TravelGuide24>
ONE Channel is een een privaat televisiekanaal in Athene sinds april 2019 en eigendom van Attica Television S.A.. Het is gelinkt met Mega Channel, kortweg MEGA, dat sinds november 1989 het eerste Griekse particuliere televisiestation in het hele land was. <https://onechannel.gr>
Thraki Network, Θράκη NET (Τηλεοπτικό Δίκτυο Θράκης), is een van de drie regionale televisiestations actief in Alexandroupolis, naast Delta TV en ALFA TV. <https://www.thrakinnet.tv>
- ✓ Op 20 juni was het 15 jaar geleden dat het nieuwe Akropolismuseum zijn deuren opende. Het Akropolismuseum is een archeologisch museum dat zich richt op de vondsten van de archeologische vindplaats van de Akropolis van Athene. Het is het op één na belangrijkste archeologisch museum van Griekenland, na het Nationaal Archeologisch Museum aan Patission. Breng een bezoek aan het Μουσείο Ακρόπολης aan de hand van volgende video: <https://youtu.be/B8Z6BXJWBf0> en zie ook <https://www.theacropolismuseum.gr>
- ✓ Griekenland, een levensveranderende ervaring. Oneindige kilometers kristalhelder water, constante zonneschijn, explosieve lokale smaken, de ongerepte natuur, de eenvoud en de authenticiteit van Griekenland maken een vakantie tot een onvergetelijke levenservaring. Je bent uitgenodigd om Griekenland te beleven. <https://youtu.be/PICPx9yETCo> en <https://gnto.gov.gr/kampanies/a-life-changing-experience>

✓ Net als China heeft Athene zijn eigen 'Grote Muur'. Die begint bij de berg Aigaleo en loopt tot de berg Parnitha. De grote stenen structuur die 4,5 kilometer lang is verbindt de twee bergen om de doorgang ertussen te blokkeren. Het werd ongeveer 2.500 jaar geleden gebouwd, tijdens de Peloponnesische Oorlog (431-404 vóór Christus), om te voorkomen dat Spartanen en hun bondgenoten Athene zouden aanvallen. In de 19de eeuw noemde de lokale bevolking de muur 'Dema' of 'Desis' omdat het lijkt alsof het de twee bergen met elkaar verbindt.

Veel historici benadrukken dat de Grote Muur niet werd gebouwd om vijanden te onderscheppen die op weg waren naar de stad Athene, maar om ze te vertragen. Tot nu toe zijn er namens het ministerie van Cultuur of andere instanties geen inspanningen geleverd om de site van de Grote Muur van Attica te restaureren en te promoten. Tegenwoordig lopen een spoorlijn en een snelweg door deze doorgang, die de noordelijke buitenwijken van Athene verbindt met het Thriasische veld.

https://youtu.be/oJYLZ_F5gpU

✓ Easy Greek is onderdeel van een internationaal videoproject dat mensen wereldwijd ondersteunt bij het leren van talen door middel van authentieke straatinterviews. Met de video's kun je ook inzicht krijgen in culturele en maatschappelijke verschijnselen van verschillende landen en volkeren ter wereld.

In de voorbije drie maanden trokken enkele nieuwe bijdragen weer onze aandacht.

- Houden Grieken van knuffels of hebben ze liever dat je op een zekere afstand blijft? Luister naar de mening van de Grieken zelf: <https://youtu.be/SAd1txnp41k>

- In <https://youtu.be/9x-Znz1kHTk> gaat het over buitenlanders en negen rare Griekse uitdrukkingen.

- Er werd gepeild naar de kennis van de Griekse taal van de buitenlandse toeristen en bij buitenlanders die al een tijd in Griekenland wonen: <https://youtu.be/Tyh6z2bMBSA>

- Deze video neemt je mee naar Kastraki en Kalambaka en loop je mee in een halve marathon:

<https://youtu.be/sK4fdSKYoVs>

- Hoe benoem je 24 objecten die je in zowat elk Grieks zal vinden: https://youtu.be/h_ZIN39uum4

- Je kent het wel, de vele dubbele woorden die je in Griekse taal hoort, zoals siga siga, dipla dipla, plaka plaka, kapou kapou, enzovoorts. Klik dus γρήγορα γρήγορα (grigora grigora) naar

<https://youtu.be/osFnq6m4I5I> om nuttige uitdrukkingen bij te leren.

- Lerares Griekse taal, Christina Flora, heeft het in een volgende video over fouten die veelvuldig gemaakt worden door mensen die de Griekse taal leren: <https://youtu.be/6AT5SIAAhDw>

- In de aanloop van de Europese verkiezingen werd gepeild in hoeverre de Grieken geïnteresseerd zijn in de Europese Unie: <https://youtu.be/Dm3Ib9KL-NA>

✓ Samos is een legendarisch eiland doordrenkt van schoonheid. Het ligt in de oostelijke Egeïsche Zee voor de kust van Klein-Azië (Aziatisch Turkije). De ligging maakt Samos een schakel tussen de Griekse en Turkse culturen en heeft historisch gezien bijgedragen aan het smeden van de samenwerking en vriendschap van de twee culturen.

Om de dag goed te beginnen: Samos breakfast. Met deze mooie video sluiten we deze Nea Paralias in schoonheid af: <https://youtu.be/0V1D92L7CKU>

We besteden veel zorg aan de informatie in ons ledenblad. Desalniettemin kunnen de teksten onjuistheden, (ver)taalfouten of typfouten bevatten. We analyseren tientallen anderstalige bronnen voor de samenstelling van de bijdragen.

We vermelden tal van links naar sites die beheerd worden door derden. Deze links worden als illustratie bij de teksten en voor uw gemak aangeboden. Wij zijn niet verantwoordelijk voor de goede werking van de links; links kunnen na verloop van tijd niet meer werken. De opname van links impliceert geen enkele samenwerking met de uitbaters van deze websites, noch goedkeuring van de inhoud van deze websites.

Het is zover. Je hebt nu Nea Paralias nummer 74 volledig uitgelezen en meteen zin gekregen om ook eens in de pen te kruipen? Goed zo !!!

Wij horen graag uw mening, opmerkingen en uw suggesties nopens het ledenblad. Hoe kunnen we het ledenblad Nea Paralias beter maken? Reacties op een bepaald artikel of op Nea Paralias in zijn geheel, zijn altijd welkom. Maak het kenbaar aan een bestuurslid tijdens een activiteit, of zend een e-mail aan johan@eleftheriaparalias.com (redactie) of aan bestuur@eleftheriaparalias.com.

Voor ons volgend nummer van het ledenblad Nea Paralias is jullie steun en inbreng steeds welkom !!! DUS:

- wie kruipt in de pen om zelf een leuk en of interessant artikel in verband met Griekenland te schrijven?

- wie kent anekdotes over Griekenland in al zijn facetten?

- wie ging / gaat er op vakantie in Griekenland, waar en waarom; hoe waren je ervaringen?

- wie heeft er nuttige tips voor vakantie in Griekenland?

- ...

Mail uw tekst(en) naar johan@eleftheriaparalias.com uiterlijk op 25 september 2024.

ΕΜΠΡΟΤΕΡΑ
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ
ΔΩΜΑΤΙΑ ROOMS
TO LET
TEL 76029
ΔΙΜΗΤΡΗΣ ΠΙΠΙΔΗΣ

